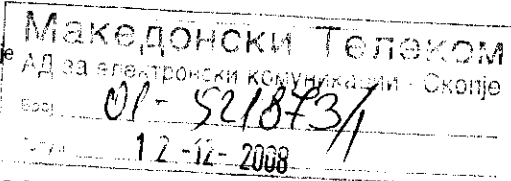

Македонски Телеком АД - Скопје
Орце Николов бб, 1000 Скопје

До: Комисија за хартии од вредност на РМ
Ул. Димитрија Чуповски бр 26 1000 Скопје

Датум: 12.12.2008

Предмет: Поднесување на годишен извештај за 2007 година

Почитувани,

На одржаната Седница на Собранието на Македонски Телеком АД Скопје на 04.12.2008 беа усвоени ревидираните консолидирани финансиски извештаи за 2007 година изготвени според Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Како резултат на усвојувањето на овие извештаи, согласно членовите 154 и 164 од Законот за хартии од вредност како и подзаконската регулатива во врска со обврските за годишно известување на Македонски Телеком АД Скопје за 2007 година, во прилог ви го испраќаме целосниот годишен извештај за 2007 година кој во споредба со претходно доставениот (на 30.04.2008) е надополнет / заменет со следниве податоци:

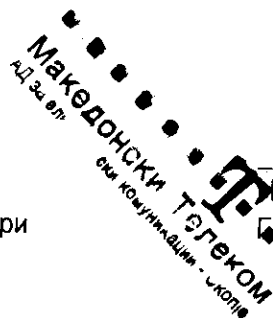
1. Замена на Нацрт консолидирани финансиски извештаи за 2007 со Ревидирани консолидирани финансиски извештаи за 2007 година изготвени според Меѓународните стандарди за финансиско известување заедно со мислење од овластен ревизор;
2. Надополнување со податоци за трансакции со поврзани лица;
3. Надополнување со податоци за наградување на членовите на ОД на Друштвото односно лицата со посебни одговорности и овластувања во Друштвото;
4. Надополнување со податоци за важни судски спорови во кои Групацијата АД Македонски Телекомуникации Скопје учествува како тужител или тужен и други правни прашања кои се од значење за работењето на Групацијата;
5. Нова Изјава за вистинитост за сите доставени податоци.

Ревидираните консолидирани финансиски извештаи за 2007 година содржат квалификувано мислење од овластениот ревизор.

Воедно напоменуваме дека од 1 ви мај 2008 година трговското име на Друштвото беше променето од АД Македонски Телекомуникации Скопје во Македонски Телеком АД Скопје. Затоа во годишното известување може да се сретнат двете имиња на Друштвото како и двете логоа, во зависност од периодот во кој се изработени податоците односно периодот за кој истите се однесуваат.

Со почит,

Жарко Луковски
Претседател на Одбор на директори

Николај Бекерс
Главен извршен директор

До: Комисијата за хартии од вредност на РМ
Датум: 30 април 2008 година
Предмет: Годишен извештај за периодот 01.01. - 31.12.2007 година

1. Општи податоци

Назив	Акционерско друштво за телекомуникации Македонски телекомуникации - Скопје
Адреса на седиштето	Орце Николов бб
Телефон и факс	02 3242 013
E-mail адреса	contact@mt.com.mk info@mt.com.mk
Интернет страна	www.mt.com.mk

2. Правен статус

Матичен број	5168660
Шифра на дејноста	64.20/0
Опис на дејноста	Телекомуникации
Датум на основање	<ul style="list-style-type: none">- Основен суд Скопје 29.01.2001 година – АД Македонски телекомуникации Скопје во државна сопственост се трансформира во АД за телекомуникации Македонски телекомуникации – Скопје- на 11.05.2006 година е извршено и регистрирање во Централен регистар на РМ согласно законските прописи.
Број на решение од Трговски Регистар	08-03/3843/1 од 11.05.2006
Статусни промени	<ul style="list-style-type: none">- 29.01.2001 (приватизација и промена на фирма од Акционерско друштво за телекомуникации Македонски телекомуникации во државна сопственост Скопје во Акционерско друштво за телекомуникации Македонски телекомуникации – Скопје)- 05.03.1998 (Преобразба на Јавно претпријатие за телекомуникации Македонски Телекомуникации Ц.О.Скопје во Акционерско друштво за телекомуникации Македонски телекомуникации во државна сопственост Скопје)- 12.08. 1997 (Основање – организирање на Јавно претпријатие за телекомуникации Македонски Телекомуникации Ц.О. Скопје)
Број на подружници и филијали	<ul style="list-style-type: none">- Т-Мобиле Македонија како посебно правно лице во 100% сопственост на АД Македонски телекомуникации - Скопје (МТ),- 26 подружници /Продажни места на МТ што не се во својство на посебни правни субјекти. Истите се регистрирани како подружници во согласност со Законот за трговски друштва согласно со кој секој објект што извршува дејност на МТ на друга локација освен во седиштето на дирекцијата на МТ е регистриран како подружница.
Број на вработени на крајот од годината	1.670
Систем на управување	Едностепен

3. Податоци за членови на Одборот на директори и нивниот акционерски удел во друштвото

	Име и презиме
1.	Жарко Луковски
2.	Илјас Илјази
3.	Горан Ивановски
4.	Игор Бимбилоски
5.	Николај Бекерс
6.	Хорст Херман
7.	Денеш Слуха
8.	Волфганг Хауптман
9.	Јанош Сабо
10.	Габор Пал
11.	Роберт Молнар
12.	Бенце Холо
13.	Методи Стоименовски
14.	Ромео Дереван

Заклучно со 31.12.2007 членовите на Одборот на директори на МТ не поседуваат акции на МТ.

4. Податоци за акционерскиот капитал и измените во истиот

Вкупна вредност на акционерскиот капитал во денари	9.583.887.733
Број на издадени акции	
- обични*	95.838.780
- приоритетни кумулативни (Златна акција)	1
Номинална вредност на обична акција во денари	100
Номинална вредност на Златна акција во денари	9.733
Број на акционери на 31.12.2007	4.247

* Овој број вклучува 9.583.878 (10%) сопствени акции. На владината аукција/редовно тргување што се одржа од 5 до 9 јуни 2006 година, МТ откупи 10% од владините акции во МТ, во согласност со Одлуката на Собранието на акционери на МТ бр. 021-98576/1.

5. Податоци за сите физички и/или правни лица кои поседуваат повеќе од 5% од акциите на друштвото со право на глас

Име	Адреса	Број на акции	% во вкупниот број на акции со право на глас
Каменимост Комуникации АД (во ликвидација)	Орце Николов бб, 1000 Скопје	48.877.780	56,67
Влада на Република Македонија	Булевар Илинден бб, 1000 Скопје	33.364.875	38,68

5.1 Податоци за десет најголеми акционери на друштвото

Име	Број на акции	% на акции од вкупниот број на издадени акции
АД Каменимост комуникации - Скопје (во ликвидација)	48.877.780	51,00
Влада на Република Македонија	33.364.875	34,81
АД Македонски телекомуникации - Скопје *	9.583.878	10,00
International Finance Corporation (IFC)	1.796.980	1,88
Hrvatska Postenska Banka D.D.	100.632	0,11
Данче Зографска	25.000	0,03
СЕЗАМ Капитал ДОО	24.000	0,03
Наташа Игњатова	18.395	0,02
Невена Шуманска	16.220	0,02
Здравка Манчевска	11.607	0,01

* На владината аукција/редовно тргување што се одржа од 5 до 9 јуни 2006 година, МТ откупи 10% од владините акции во МТ во согласност со Одлуката на Собранието на акционери на МТ бр.021-98576/1.

ISIN	MKMTSK101019
Жиро сметка	200000090141316, АД Стопанска банка - Скопје

6. Финансиски податоци и финансиска состојба на друштвото

	Во денари	% од номиналната вредност
Највисока цена на обичните акции во годината	900	-
Најниска цена на обичните акции во годината	400	-
Цена на обична акција (последна)	685	-
Капитализација на пазарот*	65.650 милиони	-
Дивиденда по акција (брuto износ)		
- за 2006 година	0	0
- за 2005 година	86,10	86,10
- за 2004 година	60,88	60,88

* Пресметана врз основа на вкупно издадени акции, согласно барањата во Правилникот.

7. Податоци во однос на берзата на која акциите се тргуваат

Назив на берзата	Македонска берза
Котирање	Акциите на друштвото не котираат на берза. Со акциите на друштвото се тргува на пазарниот сегмент на редовниот пазар (пазар за јавно поседувани друштва - обични акции)

Македонски Телеком АД - Скопје
Орце Николов бб, 1000 Скопје

8. Трансакции со поврзани лица

Трансакциите со поврзани лица се состојат од: обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги и опрема, одобрување заеми и обезбедување на консултантски услуги за раководството и поддржување на активности за ребрендирање. Износите се прикажани во соодветните белешки (види белешка 9, 18 и 23) од консолидираните ревидирани финансиски извештаи за 2007 година.

9. Важни судски спорови во кои Групацијата АД Македонски Телекомуникации учествува како тужител или тужен и други правни прашања кои се од значење за работењето на Групацијата

Податоците за судските спорови во кои е вклучена Групацијата АД Македонски Телекомуникации Скопје се претставени во белешките 17, 22 и 25 од консолидираните ревидирани финансиски извештаи за 2007 година.

10. Податоци за наградување на членовите на ОД на Друштвото односно лицата со посебни одговорности и овластувања во Друштвото

Износот на надоместоците на членовите на ОД на Друштвото се претставени во белешка 3, додека износот на надоместоци за клучното раководство на Друштвото во белешка 23 од консолидираните ревидирани финансиски извештаи за 2007 година.

А.Д. Македонски телекомуникации Скопје
Консолидирани финансиски извештаи
За годината која завршува на
31 декември 2007

Содржина

Извештај на независниот ревизор

Консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран биланс на успех	1
Консолидиран биланс на состојба	2
Консолидиран извештај за паричните текови	4
Консолидиран извештај за промените во капиталот и резервите	6
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	7

ПрајсвотерхаусКуперс РЕВИЗИЈА
ДОО

Ул. „Маршал Тито“ 12,
„Палата Македонија“ IV кат
1000 Скопје

Република Македонија

Телефон +389 (02) 3116 638

+389 (02) 3111 012

+389 (02) 3110 623

Факс +389 (02) 3116 525

www.pwc.com/mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Управниот Одбор и Акционерите на АД Македонски телекомуникации Скопје

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на АД Македонски телекомуникации Скопје („Друштвото“) и неговите подружници Т-Мобиле Македонија АД Скопје и фондацијата Е-Македонија Скопје (заедно „Групацијата“), кои што го вклучуваат консолидираниот биланс на состојба заклучно со 31 декември 2007 година, како и консолидираниот биланс на успех, консолидираниот извештај за промени во главнината и консолидираниот извештај за парични текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на менаџментот за консолидираните финансиските извештаи
Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка; избирање и примена на соодветни сметководствени политики; како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Освен за подолу наведеното, ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали консолидираните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во консолидираните финансиски извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на консолидираните финансиски извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја

разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на консолидираните финансиски извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на консолидираните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Основа за Квалификувано мислење

Со датумот на овој извештај, експерти од трета страна проверуваат одредени трансакции кои се евидентирани од страна на Групацијата. Овие истраги се сеуште во тек, но како резултат на досегашната спроведена работа од страна на експертите, ние не сме во можност да утврдиме дали одредени трансакции кои се евидентирани од страна на Групацијата со други субјекти резултирале со примени услуги соодветно на извршените плаќања за истите. Вкупниот износ на овие трансакции во консолидираните финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2006 година, идентификувани до датумот на ова мислење изнесува МКД 507,470,000 од кои МКД 361,556,000 се евидентирани како расходи во консолидираниот биланс на успех за 2006 година, МКД 40,767,000 се евидентирани како однапред платени аванси во консолидираниот биланс на состојба на 31 декември 2006 година (и се признати во консолидираниот биланс на успех во 2007 година) и МКД 105,147,000 се евидентирани како купени сопствени акции во консолидираниот биланс на состојба на 31 декември 2006 година и 31 декември 2007 година. Нашето мислење во однос на коресподентните износи за годината која заврши на 31 декември 2006 беше соодветно квалификувано.

Квалификувано мислење

Според наше мислење, освен за можните ефекти наведени во параграфот Основа за Квалификувано мислење, приложените консолидирани финансиски извештаи, од сите материјални аспекти, даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Групацијата заклучно со 31 декември 2007 година, резултатите од работењето, како и паричните текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

PriceWaterhouseCoopers Revizija D.O.O.
ПрајсвотерхаусКуперс РЕВИЗИЈА Д.О.О. Скопје

6 октомври 2008 година
Скопје

Консолидиран биланс на успех

За годината завршена на
 31 декември

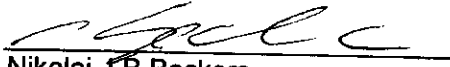
Во илјади денари	Белешка	2007	2006
Приходи	1	18.077.817	17.143.764
Амортизација		(3.273.901)	(3.693.107)
Трошоци за вработените	2	(1.569.338)	(1.726.643)
Плаќања кон останати оператори		(1.692.406)	(1.595.323)
Останати расходи од работењето	3	(4.734.011)	(4.167.880)
Добивка од работењето		<u>6.808.161</u>	<u>5.960.811</u>
Расходи од финансирање	4	(234.277)	(270.437)
Приходи од финансирање	5	561.410	430.521
Добивка пред одданочување		<u>7.135.294</u>	<u>6.120.895</u>
Данок од добивка	6	(974.293)	(664.912)
Нето добивка за годината		<u><u>6.161.001</u></u>	<u><u>5.455.983</u></u>

Белешките на страните 7-60 се составен дел на овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран биланс на состојба

Во илјади денари	Белешка	На 31 декември	
		2007	2006
Средства			
Материјални вложувања	7	14.067.684	14.505.540
Аванси за материјални вложувања		-	24.312
Нематеријални вложувања	8	1.951.977	2.162.062
Побарувања од купувачите и останати побарувања	9	103.581	83.204
Финансиски средства расположиви за продажба		896	896
Финансиски средства по фер вредност преку биланс на успех	11	226.272	169.923
Вкупно нетековни средства		<u>16.350.410</u>	<u>16.945.937</u>
Средства наменети за продажба	12	32.091	292.397
Залихи	13	300.890	310.144
Побарувања од купувачи и останати побарувања	9	2.966.540	2.903.555
Депозити во банки	14	7.384.557	4.180.998
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	15	6.728.837	9.683.272
Вкупно тековни средства		<u>17.412.915</u>	<u>17.370.366</u>
Вкупно средства		<u>33.763.325</u>	<u>34.316.303</u>
Капитал и обврски			
Акционерски капитал		9.583.888	9.583.888
Премија од издавање акции		540.659	540.659
Сопствени акции		(3.843.505)	(3.843.505)
Законски резерви		2.475.068	2.475.068
Задржана добивка		21.203.945	22.469.738
Вкупно капитал	16	<u>29.960.055</u>	<u>31.225.848</u>
Обврски			
Одложени даночни обврски	10	139.607	174.007
Резервирања за други обврски и плаќања	17	381.841	68.185
Вкупно нетековни обврски		<u>521.448</u>	<u>242.192</u>
Обврски кон добавувачи и останати обврски	18	2.549.630	2.260.830
Обврски за данок на добивка		274.638	270.469
Резервирања за други обврски и плаќања	17	457.554	316.964
Вкупно тековни обврски		<u>3.281.822</u>	<u>2.848.263</u>
Вкупно обврски		<u>3.803.270</u>	<u>3.090.455</u>
Вкупно капитал и обврски		<u>33.763.325</u>	<u>34.316.303</u>

Консолидираните финансиски извештаи прикажани на страниците од 1 до 60 беа одобрени од страна на Раководството на Македонски Телеком АД - Скопје на 6 октомври 2008 година, и се предмет на разгледување и одобрување од Одборот на Директори и од акционерите на денот кој дополнително ќе се одреди.

Nikolai J.V. Beckers
Главен извршен директор

Славко Прокопски
Главен финансиски директор

Белешките на страните 7-60 се составен дел на овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран извештај за паричниот тек

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2007	2006
Оперативни активности			
Нето добивка пред оданочување		7.135.294	6.120.895
Корекции за:			
Амортизација		3.273.901	3.693.107
Исправка / поврат на вредноста на залихите до нето продажна вредност	3	51.950	(7.920)
Промена на фер вредноста на финансиските средства по фер вредност преку билансот на успех	5	(56.327)	(20.297)
Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и други побарувања	3	241.790	316.673
Резервирања за други обврски и плаќања		474.527	369.766
Нето добивка од продажба на опрема		(94.189)	(13.092)
Приходи од дивиденди	5	(2.724)	(2.043)
Приходи од камати	5	(502.359)	(408.181)
Расходи од камати	4	659	42
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		27.293	43.101
Парични средства добиени од работењето пред промената во обртниот капитал		<u>10.549.815</u>	<u>10.092.051</u>
Зголемување на залихите		(42.696)	(30.402)
Зголемување на побарувањата		(299.849)	(431.257)
Зголемување на обврските		215.789	513.070
Парични средства добиени од работењето		<u>10.423.059</u>	<u>10.143.462</u>
Платени камати		(659)	(42)
Платен данок од добивка		(1.004.524)	(718.838)
Паричен тек од оперативни активности		<u>9.417.876</u>	<u>9.424.582</u>
Инвестициони активности			
Набавка на материјални вложувања		(1.709.469)	(1.297.620)
Набавка на нематеријални вложувања		(640.719)	(651.020)
Наплатени заеми		-	123.527
Одобрени заеми		(17.877)	(27.781)
Депозити вратени од банки		4.354.477	6.409.622
Депозити пласирани во банки		(7.557.812)	(5.402.593)
Приливи од дивиденди		2.724	2.043
Приливи од продажба на опрема		153.667	44.779
Примени камати		496.785	408.191
Парични текови од инвестициони активности		<u>(4.918.224)</u>	<u>(390.852)</u>
Финансиски активности			
Откуп на сопствени акции	16	-	(3.843.505)
Исплата на дивиденди	19	(7.426.794)	-
Паричен тек од финансиски активности		<u>(7.426.794)</u>	<u>(3.843.505)</u>

Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		<u>(27.293)</u>	<u>(43.101)</u>
Нето (намалување) / зголемување на парични средства и еквиваленти на паричните средства		(2.954.435)	5.147.124
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 1 јануари		<u>9.683.272</u>	<u>4.536.148</u>
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 31 декември	15	<u>6.728.837</u>	<u>9.683.272</u>

Белешките на страните 7-60 се составен дел на овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран извештај за промените во капиталот и резервите

Во илјади денари	Белешка	Акционер-ски капитал	Премија од издавање акции	Сопствени акции	Останати резерви	Задржана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2006		9.583.888	540.659	-	2.475.068	17.013.755	29.613.370
Нето добивка за годината		-	-	-	-	5.455.983	5.455.983
Откупени сопствени акции	16	-	-	(3.843.505)	-	-	(3.843.505)
Состојба на 31 декември 2006	16	9.583.888	540.659	(3.843.505)	2.475.068	22.469.738	31.225.848
Состојба на 1 јануари 2007		9.583.888	540.659	(3.843.505)	2.475.068	22.469.738	31.225.848
Нето добивка за годината		-	-	-	-	6.161.001	6.161.001
Дивиденди	19	-	-	-	-	(7.426.794)	(7.426.794)
Состојба на 31 декември 2007	16	9.583.888	540.659	(3.843.505)	2.475.068	21.203.945	29.960.055

Белешките на страните 7-60 се составен дел на овие консолидирани финансиски извештаи

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Општи информации

Овие консолидирани финансиски извештаи се однесуваат на групацијата на АД Македонски телекомуникации, која ги вклучува АД Македонски телекомуникации - Скопје, АД Т-Мобиле Македонија - Скопје и фондацијата Е-Македонија - Скопје (во понатамошниот текст: „Групацијата“).

АД Македонски телекомуникации, Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“) е акционерско друштво регистрирано во Република Македонија.

Непосредна Компанија мајка на Групацијата е АД Каменимост Комуникации Скопје, во доброволна ликвидација, во сопственост на Magyar Telekom Plc. регистриран во Унгарија. Крајната компанија мајка е Deutsche Telekom AG регистрирана во Федерална Република Германија.

Почнувајќи од 1 јули 2001 година, работата и средствата на мобилната телефонија на АД Македонски телекомуникации беа префрлени во подружницата АД Мобимак во целосна сопственост на АД Македонски телекомуникации - Скопје. На 8 септември 2006 година АД Мобимак се ребрендира во Т-Мобиле и го промени своето правно име во АД Т-Мобиле Македонија - Скопје.

Друштвото е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на фиксната телефонија, додека АД Т-Мобиле Македонија е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на мобилната телефонија во Македонија. Е-Македонија е фондација, основана заради поддршка на примената и развојот на информациона технологија во Македонија.

Работењето на телекомуникацискиот сектор во Република Македонија е регулирано со имплементирањето на Законот за електронски комуникации (ЗЕК) донесен во март 2005 година. Со последната измена на ЗЕК, објавен на 4 август 2008, постоечкиот концесиски договор на друштвото и АД Т-Мобиле Македонија не се повеќе важечки од 5 август 2008. На 5 септември 2008 Агенцијата за електронски комуникации (Агенцијата), официјално им прати известување на Друштвото и АД Т-Мобиле Македонија за оние јавни електронски комуникациски мрежи и / или услуги кои биле доделени во концесискиот договор.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Општи информации (продолжение)

На 27 декември 2007 година, Агенцијата донесе одлука да објави јавен тендер за универзален давател на електронски комуникациски услуги во Република Македонија. Отворањето на квалификуваните понуди се одржа на 18 февруари 2008 година, а на 22 февруари 2008 година врз основа на одлука на Агенцијата, во пред-квалификацијата Друштвото беше избрано како еден од кандидатите за давател на универзална услуга. Агенцијата ќе достави Писмена покана (без јавен повик) до избраните кандидати од првата фаза за доставување на понуда за избор на давател на универзална услуга.

Регулаторната рамка за регулирање на тарифирањето кај Друштвото до август 2008 беше соржана во концесискиот договор. Со стапувањето на сила на ЗЕК во март 2005 и објавувањето на соодветен нацрт на законот за регулирање на малопродажните цени во септември 2008, Агенцијата може да предложи еден од следните начини на регулирање на фиксните телефонски услуги: ограничување на малопродажна цена (price cap), индивидуално одобрена цена, определена цена врз основа на споредливи пазари (benchmarks). Друштвото има обврска цените за регулираните големопродажни услуги да ги формира врз основа на трошоци, со користење на методологијата за целосно распределени трошоци ("FDC") до јули 2007 година и користење на методологијата за долгорочно зголемување на трошоците ("LRIC") по истекот на тој период. Друштвото го достави предлогот за надоместоци за интерконекција базирани на LRIC во јули 2007 година, а за надоместоците за разврзан пристап во декември 2007 година. На 23 мај 2008 година Агенцијата дозволи ново намалување на надоместоците за интерконекција и разврзан пристап врз основа на независен ревизорски извештај за сметководствениот систем на трошоци.

Според ЗЕК, Друштвото е определено како оператор со Значителна пазарна моќ ("SMP") на пазарот на фиксната телекомуникациска мрежа и услуги, вклучувајќи го и пазарот за пристап на мрежите за пренос на податоци и закуп на линии. Врз основа на 4 донесени статuti и неколку Нацрт статuti објавени во септември 2008 друштвото се обврзува да подготви неколку дополнителни големопродажни производи.

На 29 јуни 2007 година Агенцијата ја објави нацрт анализата спроведена на Пазарот 16 (услуги за терминирање на повик во јавните мобилни комуникациски мрежи) и врз основа на истата на 26 ноември 2007 година донесе одлука со која Т-Мобиле Македонија доби статус на SMP оператор при што беа наметнати неколку обврски (интерконекција и пристап, недискриминација во интерконекција и пристап, посебно сметководство, контрола на цени и сметководство на трошоци).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Општи информации (продолжение)

На 29 февруари 2008 година Т-Мобиле Македонија поднесе до Агенцијата Референтна понуда за интерконекција. На 28 март 2008 година Агенцијата донесе одлука за значително намалување на цените за поврзување. Новите цени од Т-Мобиле Македонија се применуваат од 1 Август 2008.

Во ноември 2007 година, Агенцијата објави јавен тендер за доделување на една лиценца за користење на 3G радиофреквенции. Космофон победи на тендерот и започна со комерцијално работење со 3G од 12 август 2008 година. На 2 септември 2008 се донесе одлука за доделување на нови 3G лиценци со објавен иницијален износ од 10 милиони евра за секоја лиценца поединечно. На 15 септември 2008 беше објавен нов тендер за дополнителни 3G лиценци.

Од август 2006 година, Друштвото има повеќе од 100 акционери како резултат на продажбата на дел од акциите во сопственост на Владата на Република Македонија преку аукциите организирани во текот на јуни 2006 година. Согласно Законот за хартии од вредност, со ова, Друштвото се квалификува како компанија со посебни обврски за известување кои главно се состојат од доставување на квартални, полугодишни и годишни финансиски информации до Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

Регистрирана адреса на Друштвото е ул. Орце Николов 66, 1000, Скопје, Република Македонија. Просечниот број на вработени во 2007 беше 2.151 (2006: 2.230)

Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Magyar Telekom Plc., мнозински сопственик на Друштвото, објави дека врши истрага на одредени договори склучени од страна на подружница на Magyar Telekom Plc. со цел да утврди дали истите биле склучени спротивно на политиката на Magyar Telekom Plc. или важечките закони или прописи. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и Одборот за ревизија на Magyar Telekom Plc. донесе одлука да се спроведе независна интерна истрага во однос на овие договори. Оваа истрага која ја врши независна правна фирма и која е под надзор на Одборот за ревизија на Magyar Telekom Plc, е сèуште во тек.

Magyar Telekom Plc. веќе спроведе одредени дополнителни мерки кои имаат за цел да ги подобрат контролните процедури на Magyar Telekom Group во поглед на склучувањето на консултантски договори, вклучувајќи и воведување на нов модел на управување.

Како резултат на доцнењето во финализирањето на финансиските извештаи за 2005 и 2006 година поради истрагата, Друштвото не успеа да запази одредени крајни рокови пропишани од Република Македонија и други применливи закони и прописи за подготовка и поднесување на ревидираните годишни извештаи и одржување на годишни собранија на акционери.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Општи информации (продолжение)

Истрага за одредени договори за консултантски услуги (продолжение)

Во мај 2008 White & Case LLP, стручен советник во независната истрага на Одборот на ревизија на Magyar Telekom Plc., достави до Magyar Telekom Plc. "Извештај за статусот за македонскиот дел од независната истрага". Во статусниот извештај White & Case LLP. покрај другите работи, назначија дека: "постојат потврдни докази за нелегитимност во склучувањето и/или извршувањето на шест договори за советување, маркетинг, финансиски анализи при набавки и/или услуги за лобирање во Македонија склучени во периодот помеѓу 2004 и 2006 година помеѓу Magyar Telekom Plc. и/или различни нејзини подружници од една страна и кипарска консултанска компанија и/или нејзините подружници од друга страна, по кој основ Magyar Telekom Plc. и/или нејзините подружници платиле во вкупен износ повеќе од ЕУР 6,7 милиони.

Како што е претходно обелоденувањето, Magyar Telekom Plc. презеде одредени дополнителни чекори да се идентификуваат проблемите претходно идентификувани од страна на независната истрага, вклучувајќи чекори насочени кон ревизија и подобрување на интерните контроли на Magyar Telekom Plc.. Magyar Telekom Plc. разгледува дали и до кој степен статусниот извештај бара дополнителни активности. Независната истрага продолжува. Magyar Telekom Plc. не може да предвиди кога независната истрага ќе заврши, кој би бил финалниот резултат од истрагата или дали истата би имала влијание и какво, на финансиските извештаи на Друштвото или на резултатот од работењето.

За оваа истрага не се евидентирани резервирања во овие финансиски извештаи.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на овие консолидирани финансиски извештаи се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

(a) Основа за изготвување

Консолидирани финансиски извештаи на Групацијата се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување ("IFRS").

Консолидираните финансиски извештаи се прикажани во илјади македонски денари. Консолидираните финансиски извештаи се изготвени врз основа на историски вредности, освен финансиски средства расположливи за продажба и финансиски средства по пазарна вредност преку биланс на успех. Изготвувањето на финансиски извештаи во согласност со IFRS подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во финансиските извештаи и белешките поврзани со нив. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што проценките и претпоставките се значителни во однос на консолидираните финансиски извештаи се прикажани во сметководствената политика (к). Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

Следниве измени на издадените стандарди се ефективни и прифатени од Групацијата во 2007 година:

- IFRS 7, Финансиски инструменти: Обелоденувања и поврзаната измена на IAS 1, Презентација на финансиските извештаи - Обелоденувања за капиталот. IFRS 7 воведува нови обелоденувања поврзани со финансиските инструменти. Друштвото вклучи дополнителни обелоденувања според IFRS 7 во овие финансиски извештаи.
- IFRIC 8, Делокругот на IFRS 2. IFRIC 8 бара да се земат во предвид трансакциите поврзани со издавање на сопственички инструменти - кога познатиот износ кој е примен е помал од фер вредноста на издадениот сопственички инструмент - за тоа дали влегуваат во делокругот на IFRS 2. IFRIC 8 нема влијание на финансиските извештаи на Друштвото.
- IFRIC 9, Повторно проценување на вградените деривативи. IFRIC 9 бара ентитетот да процени дали вградениот дериватив треба да се оддели од главниот договор и да се евидентира како дериватив кога ентитетот станува за прв пат странка на договорните одредби. Последователна повторна проценка е забранета освен ако настане промена на условите во договорот, кои значајно ги менува паричните текови кои би постоеле, во кој случај повторната проценка е потребна. IFRIC 9 нема влијание на финансиските извештаи на Друштвото, бидејќи Друштвото има незначајен износ на договори, кои можат да имаат одделен вграден дериватив.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(а) Основа за изготвување (продолжение)

- IFRIC 10, Финансиско известување за периоди пократки од периодот на известување и оштетување. IFRIC 10 забранува загубите од оштетувања во периодите пократки од периодот на известување на гудвилот, вложувањата во сопственички инструменти и вложувањата во финансиски средства, кои се евидентирани по набавна вредност, да бидат вратени на последователен ден на билансот на состојба. IFRIC 10 нема влијание на овие финансиски извештаи.

Стандарди, измени и интерпретации ефективни во 2007 година, но кои не се релевантни за Групацијата:

- IFRIC 7, Примена на пристап за повторно подготвување на извештаи од предходни години според IAS 29, Финансиско известување во хиперинфлаторни економии. IFRIC 7 обезбедува водич за примена на барањата од IAS 29 за периодот на известување во кој ентитетот идентификува постоење на хиперинфлација во економијата на својата функционална валута, кога во економијата во претходниот период немало хиперинфлација.

Интерпретации на постоечки стандарди и нови стандарди кои сèуште не се ефективни и за кои Групацијата не изврши предвремено прифаќање:

- IFRS 8, Оперативни сегменти. Според IFRS 8 сегменти се делови на ентитетот кои редовно се надгледуваат од надлежното лице за донесување на оперативни одлуки. За нив се известува интерно. IFRS 8 ги наведува барањата за поврзаните обелоденувања за производите и услугите, географските области и поголемите купувачи. Групацијата во моментот ги анализира потенцијалните промени на IFRS 8 кои можат да влијаат на финансиските извештаи на Групацијата.
- IAS 23 Трошоци за позајмување (ревидиран во март 2007 година). Според ревидираниот IAS 23 ентитетот ги капитализира трошоците за позајмување коишто можат директно да се препишат на стекнувањето, изградбата или производството на средството како дел од набавната вредност на тоа средство. Не очекуваме дека IAS 23 (ревидиран) ќе има материјално влијание врз сметководствените политики на Групацијата.
- IFRIC 11, Интерпретација на IFRS 2 Трансакции со сопствени акции и акции на групата. Според IFRS 2 не е прецизно дефинирано како треба да се пресметува кога вработени во подружница добиваат акции од компанијата мајка. IFRIC 11 разјаснува дека одредени типови трансакции се евидентираат како трансакции подмирени со акции или парични средства според IFRS 2. Исто така го појаснува евидентирањето на трансакциите базирани на акции кои вклучуваат две или повеќе ентитети од една група. Не очекуваме дека IFRIC 11 ќе има значајно влијание на активностите на Групацијата.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(а) Основа за изготвување (продолжение)

- IFRIC 12, Договори за концесија. Оваа интерпретација е применлива за компаниите кои учествуваат во обезбедување на услуги под концесиски договори и обезбедува насоки за сметководственото евидентирање на оператори кои обезбедуваат јавни услуги под концесиски договори. Не очекуваме дека IFRIC 12 ќе има значајно влијание на активностите на Групацјата.
- IFRIC 13, Програми за лојалност на корисниците. Ова толкување се однесува на сметководството на ентитети кои доделуваат наградни кредити за лојалност на корисниците кои купуваат други стоки или услуги. Поточно, тоа објаснува како таквите ентитети треба да ги евидентираат нивните обврски за обезбедување на бесплатни или дисконтирани стоки или услуги на корисниците кои ги користат доделените кредити. Групацјата во моментот ги анализира потенцијалните промени кои IFRIC 13 може да ги има врз сметководствените третмани на Групацјата.
- IAS 1, (ревидиран) Презентирање на финансиски извештаи Ревидираниот IAS 1 воведува сеопшти барања за презентирање на финансиските извештаи, упатства за нивната структура и минимални барањата за содржината на финансиските извештаи. Групацјата во моментот ги анализира потенцијалните промени кои ревидираниот IAS 1 може да ги предизвика врз финансиските извештаи на Групацјата.
- IAS 27, Консолидирани и поединечни финансиски извештаи (ревидиран јануари 2008 година; ефективен за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јули 2009 година). Ревидираниот IAS 27 ќе бара ентитетот да го припише целокупниот приход на сопствениците на компанијата - мајка и на сопствениците кои имаат неконтролирачки интерес (претходно "малцински интерес") дури и тогаш кога ова резултира, во дефицитно салдо кај неконтролирачкиот интрес (тековниот стандард бара во најголем број од случаите вишокот на загуба да биде припишан на сопствениците на компанијата мајка). Ревидираниот стандард специфицира дека промените во сопственичкиот интерес на компанијата мајка во подружницата кои не резултираат во загуба на контрола треба да бидат третирани како капитални трансакции. Исто така наведува како ентитетот треба да ја мери секоја добивка или загуба кој произлегува од загубата на контрола над подружницата. Групацјата моментално ги анализира потенцијалните промени што IAS 1 може да ги предизвика во финансиските извештаи на Групацјата.
- IAS 36, Оштетување на средства. Измената бара зголемено објавување на основните претпоставки во случаите каде што надоместувачкиот износ од единица (или група на единици) што генерира готовина се базира на фер вредност намалена за трошоците за продажба утврдени со употреба на дисконтиран готовински тек.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(а) Основа за изготвување (продолжение)

- IAS 38, Нематеријални средства. Измената појаснува дека однапред платено средство може да се признае само доколку субјектот изврши исплата пред да стекне право да пристапи до стоките или да ги добие услугите. Ревидираниот стандард прецизира дека издатоците за каталози што се нарачуваат по пошта се признаваат откако ќе се направат издатоците. Дополнително, одредбата дека "ретко, ако и воопшто" постои поддршка за употреба на метода на амортизација што резултира со пониска амортизација од износот утврден со употреба на праволиниска метода, се одстранува од стандардот.
- Продажните финансиските инструменти и обврски кои произлегуваат од ликвидација - IAS 32 и изменетиот IAS 1 (ефективен од 1 јануари 2009 година). Измената бара класификација како капитал на одредени финансиски инструменти кои ја задоволуваат дефиницијата за финансиски обврски. Групацијата не очекува измената да влијае на финансиските извештаи.

Следниве интерпретации на постоечките стандарди се уште не се ефективни и не се релевантни за работењето на Групацијата:

- IFRIC 14, Толкување на IAS 19 - Ограничување на утврдените користи, минимални барања за финансирање и нивна интеракција. IFRIC 14 дава општи насоки како да се оцени ограничувањето во IAS 19 Користи за вработените за износот на вишокот кој може да биде признат како средство. Тој исто така објаснува како можат да бидат засегнати средствата или обврските за пензии кога има статутарно или договорно минимално барање за финансирање.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(а) Основа за изготвување (продолжение)

- IFRS 3, Деловни комбинации (ревидиран во јануари 2008 година, ефективен за деловни комбинации за кои ден на купување е на или после почетокот на првиот сметководствен период кој почнува на или по 1 јули 2009 година). Ревидираниот IFRS 3 ќе им дозволи ентитетите да одберат да го вреднуваат неконтролирачкиот интерес користејќи го постоечкиот метод според IFRS 3 (пропорционално учество во идентификуваните нето средства на ентитетот во кој се поседува интересот) или според фер вредност. Ревидираниот IFRS 3 е подетален во обезбедување на инструкции за методот на купување за бизнис комбинација. Барањето за вреднување по фер вредност на секое средство и обврска на секој чекор од купувањето за целите на пресметување на гудвилот е отстрането. Наместо тоа, гудвилот ќе биде мерен како разлика, на денот на купување, помеѓу фер вредност на било која инвестиција во бизнисот поседувана пред датумот на купување, платениот износ и купените нето средства. Трошоците поврзани со купувањето ќе се евидентираат посебно од деловната комбинација и како такви ќе се признаваат како расход наместо да се вклучуваат во гудвилот. Купувачот на денот на купувањето, ќе треба да признае обврска за износот на било кој потенцијален износ за купување. Промената кај тој износ, после купувањето ќе биде признавана во согласност со другите IFRS наместо како корекција на гудвилот. Во делокругот на ревидираниот IFRS 3 се само деловните комбинации на меѓусебните компании и деловните комбинации остварени со договор. Овој стандард нема да има влијание на финансиските извештаи на Групацијата.
- IFRIC 15, Договори за изградба на недвижности, ја стандардизира сметководствената практика во сите области на надлежност за признавање на приход од страна на компании за изградба на недвижности, за продажба на единици како што се станови или куќи, "пред планот", односно пред изградбата да биде комплетирана. Овој стандард нема да има влијание врз финансиските извештаи на Групацијата.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(а) Основа за изготвување (продолжение)

- IFRIC 16, Хеџинг на вложување во странска земја, разјаснува три главни прашања: (i) Дали ризикот произлегува од (а) изложеност на странската валута на функционални валути на компанија во странска земја и матичната компанија, или од (б) изложеност на странската валута на функционални валути на компанијата во странска земја и соодветната валута на консолидираните финансиски извештаи на матичната компанија, (ii) Кој субјект во рамки на Групација може да користи инструмент за осигурување од загуби, во хеџинг на нето инвестиција во компанија во странска земја и особено дали матичната компанија што ја врши нето инвестицијата во компанија во странска земја мора исто така да користи инструмент за осигурување од загуби. (iii) Како субјект треба да ги утврдува износите што треба повторно да се класификуваат од капитал до добивка или загуба како за инструментот за осигурување од загуби, така и за ставката осигурена од загуби кога субјектот ќе ја оттуѓи инвестицијата.
- Услови за стекнување на гарантираните права и повлекување - измена на IFRS 2 - Плаќање засновано на акции (издаден во јануари 2008 година; ефективен за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2009 година). Измената појаснува дека услови за стекнување се само услугата и извршувањето. Останатите елементи од плаќањата засновани на акции не се услови за стекнување на гарантирани права. Во измената се специфицира дека сите повлекувања, без разлика дали се од страна на ентитетот или од други странки, треба да има ист сметководствен третман.
- IFRS 5, Нетековни средства што се чуваат за продажба и прекин на работењето (и последователните измени на IFRS 1) (важи за годишни периоди што почнуваат на или после 1 јули 2009 година). Измената појаснува дека субјект што има план за продажба што ќе резултира со губење на контрола на подружница ќе ги класификува средствата и обврските како средства наменети за продажба. Ревидираните насоки треба да се применуваат, перспективно од датумот на кој субјектот прв пат применил IFRS 5.
- IAS 28, Инвестиции во подружници (и последователните измени и дополнувања на IFRS 7 и IAS 32). Измената појаснува дека подружницата се третира како единствено средство за целите на проценка на вредноста и овозможува последователни повлекувања на goodwill вклучен во сметководствената вредност на компанијата. Измената исто така ги намалува барањата за обелоденување на информации за поврзани компании кои се евидентираат според фер вредност преку добивка или загуба.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(а) Основа за изготвување (продолжение)

- IAS 31, Удели во заеднички вложувања (и последователните измени и дополнувања на IFRS 7 и IAS 32). Измената исто така ги намалува барањата поврзани со заеднички потфати кои се пресметани според фер вредноста преку добивка или загуба.
- IAS 39, Финансиски инструменти: Признавање и мерење. Ревидираниот стандард овозможува движења во и надвор од фер вредноста преку добивка или загуба каде дериватив почнува или престанува да се квалификува како инструмент за осигурување од загуби во готовински тек или осигурување од загуби на нето инвестиција; и каде финансиски средства повторно се квалификуваат како промена во политиката на осигурителна компанија во согласност со IFRS 4. Измената појаснува и дека при повторно мерење на сметководствениот износ на должнички инструмент за прекинување на сметководство на осигурување од загуби на фер вредност, се користи ревидирана применлива каматна стапка (пресметана на денот кога престанува сметководство на осигурување од загуби на фер вредност).
- IAS 41, Земјоделство. Според ревидираниот стандард, дисконтна стапка базирана на пазарот се користи кога пресметките на фер вредност се базираат на дисконтирани готовински текови. Забраната за земање предвид на биолошка трансформација при пресметување на фер вредност се отстранува. Субјектот треба да ги примени овие измени и дополнувања соодветно за годишните периоди што почнуваат на или по 1 јануари 2009 година.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(б) Основа на консолидација

(i) Подружници

Подружници се оние претпријатија кои се контролирани од страна на Друштвото. Контролата постои кога Друштвото има моќ, директно или индиректно да раководи со финансиските и оперативните политики на едно претпријатие со цел да се здобие со полза од неговите активности. Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот кога ќе започне контролата до датумот на престанок на контролата.

(ii) Трансакции кои се елиминирани при консолидацијата

Трансакциите во рамките на Групацијата како и нереализираните добивки кои произлегуваат од трансакциите во рамките на Групацијата се елиминираат при изготвувањето на консолидираните финансиски извештаи.

(в) Трансакции во странска валута

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на датумот на изготвување на билансот на состојба се претвораат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во билансот на успех. Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се претвораат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Групацијата се претежно американски долари (УСД), евра (ЕУР) и швајцарски франци (ЦХФ). Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2007 и 2006 година беа како што следи:

	2007	2006
	МКД	МКД
1 УСД	41,66	46,45
1 ЕУР	61,20	61,17
1 ЦХФ	36,86	38,07

(г) Материјални вложувања

Материјалните вложувања се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види сметководствена политика f). Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(г) Материјални вложувања (продолжение)

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на вложувањето, или се признаени како посебни вложувања, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со вложувањето ќе се прелеат во Групацијата и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци се признаваат во билансот на успех како трошоци во периодот кога настануваат.

Амортизацијата на материјалните вложувања се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на вложувањата во текот на нивниот проценет корисен век на траење. На материјалните вложувања не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира.

Проценетиот корисен век на материјалните вложувања е како што следи:

	2007
	Години
Надземни и кабелски линии	20-25
Телефонски централи	10
Базни станици	7
Згради	20-40
Компјутери	3-4
Електронски уреди	2-15
Мебел и друга канцелариска опрема	4-6
Возила	4-6

Животниот век на материјалните вложувања се ревидира, и се корегира ако е потребно, најмалку еднаш годишно.

Сегашната вредност на вложувањето се отпишува веднаш до неговата надоместувачка вредност доколку сегашната вредност на вложувањето е поголема од проценетата надоместувачка вредност (види сметководствена политика f).

Капиталните добивки и загуби од продажба на материјалните вложувања се утврдени преку споредување на приносите со сегашната вредност. Тие се прикажуваат во билансот на успех во делот на оперативни расходи.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(д) Нематеријални вложувања

Нематеријалните вложувања набавени од Групацијата се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација (види подолу) и загубите од оштетување (види сметководствена политика f).

Последователните издатоци кај нематеријалните вложувања се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните вложувања содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат.

Амортизацијата на нематеријалните вложувања се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет корисен век на траење. Нематеријалните вложувања се амортизираат од моментот кога стануваат расположливи за употреба.

Проценетиот корисен век е како што следи:

	2007
	Години
Софтвер и лиценци	2-5
Концесија	5

Животниот век на вложувањата се ревидира, и се корегира ако е потребно, најмалку еднаш годишно.

(f) Оштетување на немонетарните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестираат годишно за оштетување. Средствата кои се предмет на амортизација на Групацијата, се проценуваат од оштетување, кога постојат промени кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат кога сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ од износот кој ја претставува реалната вредноста на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units). Загубите од оштетување се признаваат во билансот на успех. Немонетарните средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(е) Материјални вложувања наменети за продажба

Материјалните вложувања се класифицирани како средства наменети за продажба и се прикажани по пониската од сегашната вредност или фер вредноста намалена за трошоците за продажба, доколку нивната сегашна вредност ќе се надомести преку продажба наместо преку континуирана употреба.

(ж) Финансиски средства

Групацијата ги класификува финансиските средства во следниве категории: заеми и побарувања, финансиски средства по фер вредност преку биланс на успех и финансиски средства расположиви-за-продажба. Класификацијата зависи од целите за која овие средства се наменети. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при иницијалното признавање.

(i) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во обртни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од билансот на состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства. Заемите и побарувањата се класифицирани како „побарувања од купувачите и останати побарувања“ и „депозити во банки“ и „парични средства и еквиваленти на паричните средства“ во консолидираниот биланс на состојба.

(ii) Финансиски средства прикажани по фер вредност преку биланс на успех

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по фер вредност преку биланс на успех при нивното првично признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството и донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната фер вредност во согласност со инвестиционата стратегија на Групата за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Добивките и загубите кои произлегуваат од промената на фер вредноста на финансиските средства по фер вредност преку билансот на успех, се прикажуваат во билансот на успех во периодот во кој настануваат. Приходот од дивиденди од финансиските средства по фер вредност преку биланс на успех, се признава во билансот на успех кога е воспоставено правото на Групацијата да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(ж) Финансиски средства (продолжение)

(iii) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативи кои се или одредени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековните средства освен ако раководството има намера да ги продаде финансиските средства во рок од 12 месеци од датумот на билансот на состојба. Стекнувањето и продажбата на финансиските средства се признаваат на денот на тргувањето - датумот на кој Групацијата се обврзува да купи или продаде некое средство.

По иницијалното признавање, сите расположливи средства за продажба се мерат по фер вредност со исклучок на некој инструмент кој што нема котирачка пазарна цена на активниот пазар и чија што фер вредност неможе реално да се измери и во тој случај истиот се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги трансакциските трошоци намалени за трошоците на оштетувањето. Намерата на Друштвото е да ги оттуѓи овие средства кога ќе се појават поволни услови на пазарот за нивна продажба. Промените на фер вредноста на финансиските средства кои се класификувани како расположливи за продажба се признаваат во капиталот. Кога финансиските средства, класификувани како расположливи за продажба ќе се продадат или ќе претрпат оштетување, акумулираната фер вредност, признаена во капиталот, се вклучува во билансот на успех, како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност.

Групацијата оценува на секој датум на биланс на состојба дали има објективен доказ дека финансиското средство е оштетено. Објективен доказ за оштетување има, кога како резултат на еден или повеќе настани кои настанеле по првичното признавање на средството (настан на загуба) и кога настанот на загуба (или настани) има влијание врз проценетите идни готовински текови на финансиските средства или групата на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Настани на загуба можат да бидат следните:

- значителна финансиска потешкотија на издавачот или должникот;
- прекршување на договор како што е доцнење или неизвршување на отплата на камата или главнина;
- кредиторот, од економски или правни причини поврзани со финансиската потешкотија на корисникот на кредитот, му дава на корисникот на кредитот концесија која во друг случај не би ја доделил;
- веројатно е дека корисникот на кредитот ќе влезе во стечај или друга финансиска реорганизација;
- отсуство на активен пазар за тоа финансиско средство поради финансиски потешкотии.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(iii) **Финансиски средства расположливи за продажба (продолжение)**

Доколку постои доказ за финансиски средства расположливи за продажба, кумулативната загуба, мерена како разлика помеѓу набавната вредноста и тековната реална вредност, намалена за загуба поради оштетување за тоа финансиско средство претходно признаено во билансот на успех, се одзема од капиталот и се признава во билансот на успех. Загубите поради оштетување признаени во билансот на успех за капитални инструменти не се признаваат повторно преку билансот на успех.

(з) **Побарувања од купувачите и други побарувања**

Побарувањата од купувачите и другите побарувања иницијално се признаваат по фер вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка и намалени за исправка на вредноста заради оштетување.

Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите се формира кога постојат објективни докази дека Групацјата нема да може да ги наплати сите доспеани износи согласно оригиналните услови на побарувањето. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање (повеќе од 30 дена доспеаност) се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено. Износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови. Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во билансот на успех. Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во билансот на успех.

На побарувањата од поврзани субјекти не се врши исправка на вредноста.

Во согласност со IAS 39 заемите за вработени се финансиски средства кои ќе бидат класифицирани како заеми и побарувања. Заемите за вработени првично се признаваат по фер вредност за понатаму да се пресметуваат по амортизирани трошоци користејќи го методот на ефективна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените кредити и фер вредноста на заемите за вработени на денот на билансот е износ на однапред платени бенефиции за вработени, кои ги намалуваат заемите за вработени во книгите на Групацјата. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата е евидентиран како намалување на заемите на вработени, додека однапред платените бенефиции на вработените се враќаат како трошок за камати рамномерно за времетраењето на заемот.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(с) Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови претплатници врзани за минимални периоди. Таквите загуби од продажба на опрема се евидентираат само при настанување на продажбата, бидејќи нормалната продажна вредност на телефонските апарати ја надминува набавната вредност.

(и) Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од средства во благајна, депозити по видување и останати краткорочни депозити со рок на доспеаност до три месеци или помалку.

(ј) Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачите и останатите обврски се прикажуваат според набавната вредност која ја претставува нивната фер вредност.

(к) Акционерски капитал

Обичните акции се класификувани во акционерскиот капитал.

Кога Групацијата купува сопствени акции, износот кој е платен, кој ги вклучува и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од залишаниот капитал на акционерите на Групацијата се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции се повторно издадени примениот надоместок (намален за било кои директно припишани променливи трошоци и поврзаниот ефект на данокот на добивка) се вклучува во капиталот кој се однесува на имателите на акции на Групацијата.

(л) Останати резерви

Членките на Групацијата издвојуваат законска резерва која се формира по пат на издвојување од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и издвојува како процент утврден со закон и не може да биде помал од 15% од добивката, се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на членките на Групацијата. Законските резерви можат да се распределат со одобрение од Собранието на акционери.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(љ) Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврска во финансиските извештаи на Групаацијата во периодот кога се одобрени од страна на акционерите.

(м) Признавање на приход

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и продажба на опрема. Приходите од дадени услуги и продажба на опрема, се прикажани намалени за ДДВ, попусти и по елиминацијата на продажбата внатре во Групаацијата, се признаваат во моментот кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Групаацијата и специфични критериуми кои треба да се остварат за услугите кои ги обезбедува Групаацијата објаснети подолу.

Договорите со претплатниците типично ја вклучуваат таксата за инсталација, продажба на опрема, месечна претплата и месечниот реализиран сообраќај. Групаацијата ги разгледува различните елементи на ваквите договори со цел посебните приходи да се прикажат за целите на IFRS и признавањето на секој од овие приходи користејќи го методот на изведена вредност.

Клиентите можат да купат припеид картички за телефонски разговори за одреден временски период. Клиентите мора да платат за ваквите услуги на денот на купувањето на припеид картичката.

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат роаминг клиентите од други провајдери и останати телекомуникациски провајдери кои ја користат мрежата за телефонски разговори.

Политиките за признавање на приходи за различни услуги според IFRS се прикажани подолу:

(i) Надомест за активирање

Приходот заработен од поврзување на претплатникот кон фиксната или мобилната мрежа се признава во моментот кога услугата е активирана.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

- (м) **Признавање на приход (продолжение)**
- (ii) **Месечна претплата (мобилна и фиксна телефонија)**
Месечната претплата претставува фиксен износ кој секој месец се фактурира на претплатниците за пристап на мрежата. Ваквите претплати се признаваат во месецот за времето кое претплатникот има пристап на мрежата.
- (iii) **Појдовен телефонски сообраќај**
Приходите од појдовен телефонски сообраќај се остваруваат со употреба на телекомуникациската мрежа од страна на претплатници и трети страни. Претплатниците и третите страни се задолжуваат за појдовниот телефонски сообраќај врз основа на нивното фактичко користење на мрежата, пресметано со утврдената цена содржана во склучените договори. Ваквиот приход се признава во периодот за кој услугата е дадена на претплатниците или трети страни.

Приходи од продажба на припайд картички се признаваат при користењето на картичките или кога рокот на користење на картичката поминал со неискористени импулси.
- (iv) **Дојдовен телефонски сообраќај**
Приходите од дојдовниот телефонски сообраќај се признаваат за периодот на одноското користење.

Пропорционално од наплатениот приход, вообичаено се плаќа на другите оператори (вклучувајќи и роаминг) за користењето на нивната мрежа. Овие приходи и трошоци од транзитниот сообраќај се прикажани во бруто износ во рамките на консолидираните финансиските извештаи и се признаваат за периодот на одноското користење.
- (v) **Закуп на линии и приходи од пренос на податоци**
Услугите за закуп на линии се обезбедуваат на претплатниците врз база на месечен закуп, додека преносот на податоци се фактурира на база на единица пренесени податоци. Ваквите приходи се признаваат за периодот на користење или давањето на услугата на претплатниците.
- (vi) **Продажба на опрема**
Приходите и трошоците од продажба на опрема се признаваат по испораката на истите.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(н) Приходи и расходи од финансирање

Приходите и расходите од финансирање се состојат од приходи од камати од вложени средства, приходи од дивиденди, позитивни и негативни курсни разлики, загуби од оштетување на финансиските средства расположливи-за-продажба, како и добивки и загуби од финансиски средства по фер вредност преку билансот на успех.

Приходите од камата се признаваат во билансот на успех на временска основа користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Приходот од дивиденда се признава кога е воспоставено правото на дивиденда и кога економските користи се веројатни.

(њ) Закуп

Закупите во кој што значаен дел од ризиците и ползностите од поседување се задржани од страна на закуподавецот се класификувани како оперативни закупи. Плаќањата направени врз основа на оперативните закупи (намалени за сите ослободувања добиени од страна на закуподавецот) се прикажуваат во билансот на успех на пропорционална основа за време на траење на закупот.

(о) Бенефиции на вработените

(i) Пензиски и останати обврски кон вработените

Групацијата во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и пресонален данок кои се пресметува според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместок за хранарина, превоз и годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Групацијата ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на билансот на успех во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Групацијата не работи со ни една друга пензиска програма или план за пост пензиски бенефиции и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Групацијата има законска обврска да им исплати на вработените две просечни плати во Република Македонија на денот на нивното пензионирање, за кои е призната соодветна обврска. Исто така, Групацијата нема обврска да обезбедува понатамошни бенефиции на тековните и поранешните работници.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(о) Бенефиции на вработените (продолжение)

(ii) Отпремнини за технолошки вишок

Отпремнината за технолошки вишок се исплаќа во случај кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за бенефицијата. Групацијата ги признава отпремнините за технолошки вишок доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување; или во случај доколку Групацијата понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

(iii) Бонус планови

Групацијата признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги во предвид финансиските и оперативните резултати. Групацијата признава резервирања кога е обврзана со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

(п) Резервирања

Резервирањата се признаваат кога Групацијата има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска како и да е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

(р) Данок од добивка

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот на добивка се признава во билансот на успех освен делот кој се однесува на ставки признаени директно во капиталот, во кој случај тој се признава во капиталот.

Тековниот данок е очекувана даночна обврска од оданочивиот приход за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка на денот на билансот на состојба и евентуалното прилагодување на даночната обврска во однос на претходните години.

Одложениот данок се пресметува според методот на обврски во билансот на состојба, за износот на привремените разлики помеѓу сегашната вредност на средствата и обврските за цели на финансиско известување и вредноста користена за даночни цели. Износот на пресметаниот одложен данок се базира на очекуваниот начин на реализација или пресметка на сегашната вредност на средствата и обврските, употребувајќи ги важечките даночни стапки или стапките кои ќе важат во иднина, а се веќе објавени на денот на билансот на состојба.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
Значајни сметководствени политики (продолжение)

(p) Данок од добивка (продолжение)

Побарувања по основ на одложени даноци се признаваат кога постои веројатност дека идни оданочиви добивки ќе настанат, во кој случај тие средства ќе може да се искористат. Побарувања по основ на одложени даноци се намалуваат кога нема веројатност дека полезностите од данокот ќе бидат остварени.

(c) Споредбени информации

Споредбените информации презентирани во консолидираните финансиски извештаи се конзистентни со презентацијата за тековната година и нема направени значајни рекласификации за целите на споредливост.

(т) Управување со финансискиот ризик

Финансиски фактори на ризик

Групацијата не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во билансот на успех, освен финансиските средства класифицирани како расположливи за продажба кои се признаваат во капиталот. Групацијата е изложена на поединечен ризик од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на нејзините средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

(i) Пазарен ризик

Пазарениот ризик се дефинира како "ризик дека реалната вредност или вредноста или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени" и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Групацијата се во денари, функционалната валута на Друштвото е денарот, и како резултат на што целта на Групацијата е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, IFRS 7 бара сензитивни анализи кои ги покажуваат ефектите од хипотетичните промени на релевантните варијабилни на ризикот врз добивката или загубата и акционерскиот капитал. Периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијабилите на ризикот врз билансот на финансиските инструменти на датумот на билансот на состојба. Се претпоставува дека билансот на датумот на билансот на состојба е репрезентативен за целата година.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(т) **Управување со финансискиот ризик (продолжение)**

Валутен ризик

Функционална валута за Друштвото е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за материјални и нематеријални вложувања кои произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизните валути од кои произлегува овој ризик првенствено се УСД и ЕУР. Групацијата користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и УСД и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик како и домашниот валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Групата управува со изложувањата на ризик од курсни стапки преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР како докажана стабилна валута и со стремење кон намалување на бројот на договори со странски оператори во УСД како релативно нестабилна валута во периодот и со извршување на плаќање во УСД од готовинските резерви во таа валута.

Сензитивната информацијата за валутниот ризик која се бара според IFRS 7 е ограничена на ризиците кои произлегуваат од финансиски инструменти изразени во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

Групацијата акумулираше повеќе готовина во ЕУР и УСД во споредба со нејзините трговски обврски во ЕУР и УСД. На 31 декември 2007 година, доколку ЕУР би било 5% (2006 година: 5%) послабо или посилно во споредба со МКД, добивката би била МКД 281.860 илјади (2006 година: МКД 197.214 илјади) по данок во нето билансот повисока или пониска, соодветно. На 31 декември 2007 година, доколку УСД би бил 5% (2006 година: 5%) послаб или посилен во споредба со МКД, добивката би била МКД 80.050 илјади (2006 година: МКД 100.365 илјади) по данок во нето билансот повисока или пониска, соодветно.

Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека реалната вредност или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(т) Управување со финансискиот ризик (продолжение)

Каматен ризик (продолжение)

Групацијата нема каматоносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Групацијата нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од депозитите во банки.

На 31 декември 2006 година, Групацијата имаше депозити во износ од МКД 13.861.778 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1 процентен поен на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од МКД 124.756 илјади по данок на годишно ниво, додека слично намалување би предизвикало исто такво намалување во добиената камата. На 31 декември 2007 година, Групацијата има депозити во износ од МКД 14.113.359 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1 процентен поен на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од приближно МКД 127.021 илјади по данок на годишно ниво додека слични намалувања ќе предизвикаат исти намалувања во каматата која се добива.

Друг ценовен ризик

Инвестициите на Групацијата се во акционерски капитал на други субјекти што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Менаџментот постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Компанијата. Во согласност со стратегијата на Групацијата, инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат поволни услови на пазарот за продажба на истите.

Како дел од презентирањето на пазарните ризици, IFRS 7 исто така бара обелоденувања за тоа како хипотетичките промени во варијабилите на ризикот влијаат на цената на финансиските инструменти. На 31 декември 2006 и 2007 година Групацијата има инвестиции кои би можеле да бидат засегнати од варијабилите на ризикот како што се берзанските цени.

На 31 декември 2006 година Групацијата имаше инвестиции на македонската берза во износ од МКД 104.997 илјади, при што пораст од 10 процентни поени на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка по данок во износ од МКД 9.450 илјади, а слично намалување би предизвикало иста таква загуба во билансот на успех. На 31 декември 2007 година Групацијата имаше инвестиции на македонската берза во износ од МКД 161.346 илјади, при што пораст од 10 процентни поени на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка по данок во износ од МКД 14.522 илјади, а слично намалување би предизвикало иста таква загуба во билансот на успех.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(г) Управување со финансискиот ризик (продолжение)

(ii) *Кредитен ризик*

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Групацијата е изложена на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности. Во однос на финансиските активности, трансакциите се склучуваат само со соработници кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+/Baa1.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на утужување, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Групацијата нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Групацијата обезбедуваат на перменентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Групацијата не гарантира за обврските на други странки.

Максималната изложеност на кредитниот ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во билансот на состојба. Последователно на тоа, Групацијата смета дека нејзината максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за исправката на вредноста признаена на денот на билансот на состојба.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(ii) *Кредитен ризик (продолжение)*

Раководството на Групацијата е фокусирано на деловна соработка со банки со висока репутација во странска и домашна сопственост на домашниот пазар.

Следнава табела ја претставува изложеноста на кредитен ризик на Групацијата во 2007 и 2006:

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Депозити во банки	7.384.557	4.180.998
Парични средства и еквиваленти на парични средства	6.728.808	9.683.202
Побарувања од купувачи-домашни	2.235.561	1.989.523
Побарувања од купувачи-странски	499.093	514.069
Заеми за вработени	115.752	93.133
Останати побарувања	219.715	390.034
	<u>17.183.486</u>	<u>16.850.959</u>

Парични средства и еквиваленти на парични средства во табелата погоре ја исклучува благајната за која не постои кредитен ризик.

Најголемата вредноста на депозит во 2007 е МКД 600.000 илјади (2006:МКД 579.000 илјади) и Групацијата има депозити во 8 домашни банки (2006: 8 домашни банки).

(iii) *Ризик за ликвидност*

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Групацијата нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Политиката на Групацијата е да обезбеди доволно пари и парични еквиваленти да ги задоволи своите обврски во догледна иднина. Секој вишок на парични средства најчесто се вложува во комерцијални банки во форма на депозити.

Процесот за управување со ликвидноста на Групацијата вклучува предвидување на готовински текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи го предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа од страна на Секторот за управување со готовина. Секој вишок на парични средства најчесто се вложува во комерцијални банки во форма на депозити.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

(г) **Управување со финансискиот ризик (продолжение)**

(iv) **Управување со капитални ризици**

Целите на Групацијата при управување со капиталот е да се заштити способноста на Групацијата да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. На 31 декември 2006 и 2007 година нема долгови поврзани со тековни и нетековни заеми.

(v) **Проценка на фер вредноста**

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и другите тековни финансиски средства се краткорочни. Поради ова нивната сегашна вредност на денот на билансот на состојба е приближна на нивната фер вредност.

Фер вредноста на нетековниот дел од побарувањата од купувачи ги вклучува заемите на вработени и се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по фер вредност.

Фер вредноста на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по фер вредност преку билансот на успех се базира на објавената пазарна вредноста на денот на билансот на состојба.

(к) **Значајни сметководствени проценки и претпоставки**

Групацијата прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднувани и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

(i) **Корисен век на материјалните и нематеријалните вложувања**

Определувањето на корисниот век на средствата се базира на историското искуство со слични средства, како и очекуваниот технолошки развој и промените во пошироките економски или индустриски фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира на годишна основа или секогаш кога се појавуваат индикации за значајни промени во дадените претпоставки. Веруваме дека сметководствените проценки поврзани со одредувањето на корисниот век на сретствата се значајни сметководствени проценки земајќи го во предвид тоа дека вклучуваат претпоставки за технолошкиот развој во иновативна индустрија. Понатаму, поради тоа што корисниот век на материјалните и нематеријалните вложувања во рамките на вкупните средства е значителен, влијанието на било кои промени во оценките може да биде материјално за нашите финансиски позиции и резултати од работењето. Пример, кога Друштвото би го намалило просечниот корисен век на материјалните и нематеријалните средства за 10%, тоа би резултирало во зголемување на годишниот трошок за амортизација во приближен износ од МКД 352.774 илјади.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

- (к) Значајни сметководствени проценки и претпоставки (продолжение)
- (ii) **Можни оштетувања на материјалните и нематеријални вложувања**

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливи материјални и нематеријални вложувања секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Надоместувачката вредност се добива по пат на пресметка, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку оштетувањето е утврдено со методата на употребна вредност, се утврдува фер вредност намалена за трошоци за продажба (ако може да се утврди), за да се утврди точниот износ на оштетувањето (ако постои). Земајќи во предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од она која е добиена по пат на овие калкулации.

- (iii) **Исправки на побарувања од купувачи и други побарувања**

Ние пресметуваме исправка на вредност на спорни побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. За најголемите купувачи и странските купувачи исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за другите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувања, кредитната способност на корисниците и промената на условите на плаќање. Овие фактори се разгледуваат периодично, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Пресметката исто така вклучува претпоставки за однесувањето на корисниците во иднина и идната наплата. Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки кои што се признаени досега.

- (iv) **Резервирања**

Резервирањата воглавно се базираат на проценка особено во правни спорови. Групацијата ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку проценетата веројатност од настанување е поголема од 50% Групацијата врши резервирање за целиот износ на обврската. Групацијата е претпазлива при вакви проценки, но поради високото ниво на неизвесност, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики (продолжение)

- (к) **Значајни сметководствени проценки и претпоставки (продолжение)**
- (v) ***Трошоци за стекнување на претплатници***

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани одделно) и надоместоци платени на агенти за стекнување на претплатници. Директните надоместоци прибрани од претплатниците за активирање или конектирање се маргинални во споредба со трошоците. Овие приходи, трошоци и загуби се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната или мобилната мрежа на Групацијата. Ваквите трошоци или приходи не се одложени. Вкупниот износ на трошоци за надоместоци платени на агенти е МКД 419.651 илјади.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

1. Приходи

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Домашни фиксни телекомуникациони услуги		
-претплата, приклучок и други наплати	2.411.733	2.480.739
-приходи од сообраќај	3.913.798	4.260.345
Приходи од меѓународен сообраќај	1.401.566	1.750.490
Мобилни телекомуникациски услуги	8.213.818	7.164.384
Изнајмени линии	425.534	353.395
Пренос на податоци	639.490	469.035
Останато	1.071.878	665.376
	<u>18.077.817</u>	<u>17.143.764</u>

Останатите приходи вклучуваат продажба на опрема, главно поврзано со продажба на телефонски апарати, АДСЛ кутии и персонални компјутери.

2. Трошоци за вработените

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Плати	813.674	874.337
Придонеси на плати	379.107	392.737
Бонуси	152.575	185.785
Останати трошоци за вработените	282.985	329.226
Капитализирани трошоци за вработените	(59.003)	(55.442)
	<u>1.569.338</u>	<u>1.726.643</u>

Останати трошоци за вработените ги вклучуваат отпремнините за технолошки вишок во износ од МКД 45.482 илјади за 62 вработени кои ја напуштиле Групацијата во 2007 година (2006: МКД 30.063 илјади за 72 вработени).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

3. Останати расходи од работењето

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Услуги	1.022.291	867.925
Набавна вредност на продадени стоки	1.293.279	787.403
Маркетинг и донации	488.329	614.176
Консултантски услуги	264.101	374.623
Материјали и одржување	389.383	373.394
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	241.790	316.673
Такси, давачки и локални даноци	242.161	241.232
Енергија	191.908	177.118
Аудио текст услуги	183.997	134.681
Резервирања за обврски и други трошоци	183.009	84.056
Закупнини	94.534	82.105
Осигурување	28.553	41.404
Исправката / поврат на вредноста на залихите до нето продажна вредност	51.950	(7.920)
Останато	58.726	81.010
	<u>4.734.011</u>	<u>4.167.880</u>

Надоместоците на членовите на Одборот на директори на Друштвото изнесуваат МКД 2.312 илјади (2006: МКД 2.591 илјади).

4. Расходи од финансирање

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Расходи од камати	659	42
Банкарски услуги и останати провизии	19.377	16.475
Нето негативни курсни разлики	214.241	253.920
	<u>234.277</u>	<u>270.437</u>

5. Приходи од финансирање

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Приходи од камати	502.359	408.181
Промена во пазарната вредност на финансиски средства	56.327	20.297
Приходи од дивиденди	2.724	2.043
	<u>561.410</u>	<u>430.521</u>

Сите приходи од промена на пазарната вредност на финансиските средства и приходи од дивиденди се од финансиски средства по фер вредност во билансот на успех. Приходите од камати произлегуваат од финансиски средства класификувани како заеми и побарувања.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

6. Данок од добивка

(а) Признаени во билансот на успех

Во илјади денари	2007	2006
Тековен данок		
Тековна година	<u>1.008.693</u>	<u>791.236</u>
Одложен данок		
Појава и анулирање на привремени разлики	<u>(34.400)</u>	<u>(126.324)</u>
Вкупен данок на добивка во билансот на успех	<u>974.293</u>	<u>664.912</u>

(б) Усогласување на ефективната даночна стапка

Во илјади денари		2007		2006
Добивка пред оданочување		<u>7.135.294</u>		<u>6.120.895</u>
Данок од добивка	12,0%	856.235	15,0%	918.134
Расходи непризнаени за даночни цели	2,0%	142.765	4,5%	275.756
Даночно ослободени приходи	(0,3%)	(24.707)	(4,9%)	(299.135)
Даночни ослободувања кај вложувања во материјални средства	-	-	(3,7%)	(229.843)
	13,7%	<u>974.293</u>	10,9%	<u>664.912</u>

До сега даночните власти извршија целосна даночна ревизија на Друштвото за 2003, 2004 и 2005 година. Никакви забелешки не беа идентификувани во текот на даночната ревизија.

На 30 декември 2006 година, Владата донесе нови даночни стапки за данок на добивка, за 2007 и 2008 година. Даночната стапка за 2007 година е 12%, додека применлива стапка за 2008 година и во годините потоа е 10%.

Ефектот од промена на стапките на данок на добивка изнесува МКД 113.866 илјади што претставува нето намалени одложени даночни обврски.

Даночните власти можат во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да доведат до значајни материјални обврски во контекст на горенаведеното, освен оние евидентирани во финансиските извештаи.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

7. Материјални вложувања

<i>Во илјади денари</i>	Земји- ште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвести- ции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2006	6.338	4.055.248	24.128.194	4.242.626	298.377	32.730.783
Зголемувања	15	41.588	368.128	350.984	267.106	1.027.821
Намалувања	-	(984)	(318.273)	(445.187)	-	(764.444)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(359.903)	-	(54.577)	-	(414.480)
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 8)	-	(114.363)	284.934	50.678	(347.309)	(126.060)
На 31 декември 2006	<u>6.353</u>	<u>3.621.586</u>	<u>24.462.983</u>	<u>4.144.524</u>	<u>218.174</u>	<u>32.453.620</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2006	-	1.096.235	11.807.295	3.326.130	-	16.229.660
Амортизација за годината	-	126.987	1.982.813	522.016	-	2.631.816
Намалувања	-	(798)	(268.239)	(433.148)	-	(702.185)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(134.265)	-	(54.551)	-	(188.816)
Пренос помеѓу категории	-	(23.074)	-	679	-	(22.395)
На 31 декември 2006	<u>-</u>	<u>1.065.085</u>	<u>13.521.869</u>	<u>3.361.126</u>	<u>-</u>	<u>17.948.080</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2006	<u>6.338</u>	<u>2.959.013</u>	<u>12.320.899</u>	<u>916.496</u>	<u>298.377</u>	<u>16.501.123</u>
На 31 декември 2006	<u>6.353</u>	<u>2.556.501</u>	<u>10.941.114</u>	<u>783.398</u>	<u>218.174</u>	<u>14.505.540</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

7. Материјални вложувања (продолжение)

Во илјади денари	Земји- ште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвести- ции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2007	6.353	3.621.586	24.462.983	4.144.524	218.174	32.453.620
Зголемувања	-	16.848	853.795	441.929	473.938	1.786.510
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 8)	-	5.124	88.921	48.766	(172.254)	(29.443)
Намалувања	-	(792)	(1.281.648)	(154.308)	(466)	(1.437.214)
Пренос во средства наменети за продажба	-	330.652	-	-	-	330.652
На 31 декември 2007	<u>6.353</u>	<u>3.973.418</u>	<u>24.124.051</u>	<u>4.480.911</u>	<u>519.392</u>	<u>33.104.125</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2007	-	1.065.085	13.521.869	3.361.126	-	17.948.080
Амортизација за годината	-	105.219	1.824.151	367.177	-	2.296.547
Намалувања	-	(406)	(1.186.908)	(144.100)	-	(1.331.414)
Пренос во средства наменети за продажба	-	123.228	-	-	-	123.228
На 31 декември 2007	<u>-</u>	<u>1.293.126</u>	<u>14.159.112</u>	<u>3.584.203</u>	<u>-</u>	<u>19.036.441</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2007	<u>6.353</u>	<u>2.556.501</u>	<u>10.941.114</u>	<u>783.398</u>	<u>218.174</u>	<u>14.505.540</u>
На 31 декември 2007	<u>6.353</u>	<u>2.680.292</u>	<u>9.964.939</u>	<u>896.708</u>	<u>519.392</u>	<u>14.067.684</u>

Оперативниот закуп во износ од МКД 94.534 илјади (2006: МКД 82.105 илјади) се однесува на закуп на основни средства и е вклучен во билансот на успех.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

8. Нематеријални вложувања

<i>Во илјади денари</i>	Софтвер	Концесија	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2006	4.833.515	154.757	42.350	5.030.622
Зголемувања	643.385	-	7.634	651.019
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 7)	36.191	-	89.869	126.060
На 31 декември 2006	5.513.091	154.757	139.853	5.807.701
Амортизација				
На 1 јануари 2006	2.408.370	154.757	29.397	2.592.524
Амортизација за годината	1.019.075	-	11.645	1.030.720
Трансфер помеѓу категории	-	-	22.395	22.395
На 31 декември 2006	3.427.445	154.757	63.437	3.645.639
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2006	2.425.145	-	12.953	2.438.098
На 31 декември 2006	2.085.646	-	76.416	2.162.062
<i>Во илјади денари</i>	Софтвер	Концесија	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2007	5.513.091	154.757	139.853	5.807.701
Зголемувања	625.213	-	15.506	640.719
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 7)	21.408	-	8.033	29.441
Намалувања	(2.126)	-	-	(2.126)
На 31 декември 2007	6.157.586	154.757	163.392	6.475.735
Амортизација				
На 1 јануари 2007	3.427.445	154.757	63.437	3.645.639
Амортизација за годината	872.483	-	5.664	878.147
Намалувања	(28)	-	-	(28)
На 31 декември 2007	4.299.900	154.757	69.101	4.523.758
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2007	2.085.646	-	76.416	2.162.062
На 31 декември 2007	1.857.686	-	94.291	1.951.977

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

9. Побарувања од купувачи и останати побарувања

Во илјади денари	2007	2006
Побарувања од купувачи		
Побарувања од купувачи - домашни	4.143.508	4.155.409
Намалено за: исправка на вредноста	(1.907.947)	(2.165.886)
Побарувања од купувачи-домашни-нето	2.235.561	1.989.523
Побарувања од купувачи-странски	499.093	514.069
Побарувања од поврзани субјекти	34.576	199.109
Аванси дадени на добавувачите	90.777	82.076
Намалено за: исправка на вредноста	(74.397)	(36.049)
Аванси дадени на добавувачите - нето	16.380	46.027
Заеми за поврзани субјекти	2.849	-
Заеми за вработени	115.752	93.133
Претплати и пресметани приходи	147.781	139.629
Останато	18.129	5.269
	<u>3.070.121</u>	<u>2.986.759</u>
Намалено за не-тековен дел: Заеми за вработени	(103.581)	(83.204)
Тековна вредност	<u>2.966.540</u>	<u>2.903.555</u>

Заемите за вработените се обезбедени со хипотека на недвижност или меница.

Заемите на поврзани субјекти претставуваат заем даден на Монтмак во 2007 година, МКД 2.849 илјади, по референтна каматна стапка која изнесува 6 месечен ЕУРИБОР со маргина од 0,3%.

Заемите одобрени за вработените имаат годишна каматна стапка од 4,55% и 7% годишно (2006: 4,55% и 7% годишно).

Сите нетековни побарувања се со датум на доспевање до 15 години од денот на билансот на состојба.

На 31 Декември 2007 година за побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 2.455.988 илјади (2006:МКД 2.720.906 илјади) има исправка на вредноста.

Старосната структура на овие побарувања е како што следи подолу.

Во илјади денари	2007	2006
Помалку од 30 дена	354.644	316.942
Помеѓу 31 и 180 дена	290.210	275.958
Помеѓу 181 и 360 дена	157.069	181.608
Повеќе од 360 дена	1.654.065	1.946.398
	<u>2.455.988</u>	<u>2.720.906</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

9 Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжение)

Износот на резервирањето е МКД 1.870.633 илјади (2006: МКД 2.140.126 илјади). Овие побарувања и резервирања вклучуваат побарувања од купувачи во стечај и ликвидација за кои има исправка за целата нивна вредност. Дополнително Групацјата има специфично резервирање на одредена група потрошувачи во износ од МКД 37.314 илјади (2006: МКД 25.760 илјада).

Фер вредноста на побарувања од купувачите и останати побарувања се како што следат подолу:

Во илјади денари	2007	2006
Побарувања од купувачи-домашни-нето	2.235.561	1.989.523
Побарувања од купувачи-странски	499.093	514.069
Побарувања од поврзани субјекти	34.576	199.109
Аванси дадени на добавувачите	16.380	46.027
Заеми за поврзани субјекти	2.849	-
Заеми за вработени	115.752	93.133
Претплати и пресметани приходи	147.781	139.629
Останато	18.129	5.269
	<u>3.070.121</u>	<u>2.986.759</u>

Движење на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од домашни купувачи

Во илјади денари	2007	2006
Исправка на вредност на 1 јануари	2.165.886	2.211.873
Расход во текот на годината	203.442	280.624
Отпис	(461.381)	(326.611)
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>1.907.947</u>	<u>2.165.886</u>

Движење на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања за аванси дадени на добавувачи

Во илјади денари	2007	2006
Исправка на вредност на 1 јануари	36.049	-
Расход во текот на годината	38.348	36.049
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>74.397</u>	<u>36.049</u>

Побарувањата за кои има исправка на вредност се отпишуваат кога нема очекување за дополнителни приливи.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

9. Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжение)

На 31 декември 2007 година побарувањата од странски купувачи во износ од МКД 176.971 илјади (2006: МКД 80.898 илјади) беа застарени, но за нив нема исправка. Ова се однесува на купувачи од странство пресметани на индивидуална база во согласност со минатото искуство на Групацијата и тековните очекувања во линија со принципите на претпазливост.

Старосната структура на побарувањата е како што следи подолу:

Во илјади денари	2007	2006
Помалку од 30 дена	63.236	30.713
Помеѓу 31 и 60 дена	38.025	21.206
Помеѓу 61 и 90 дена	1.783	9.461
Помеѓу 91 и 180 дена	68.210	7.686
Помеѓу 181 и 360 дена	1.088	2.111
Повеќе од 360 дена	4.629	9.721
	<u>176.971</u>	<u>80.898</u>

Нема други побарувања кои се застарени но за кои нема исправка освен горе спомнатите.

Компанијата мајка има побарувања од домашните купувачи со изменети договорни услови со сегашна вредност од МКД 8.949 илјади (2006: МКД 11.740 илјади).

Сегашната вредност на нетековни и други побарувања на Групацијата се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2007	2006
МКД	98.231	83.204
ЕУР	5.350	-
	<u>103.581</u>	<u>83.204</u>

Сегашната вредност на побарувања од купувачи и останати побарувања се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2007	2006
МКД	2.375.669	2.257.347
ЕУР	510.497	122.800
УСД	30.978	40.295
Останато	49.396	483.113
	<u>2.966.540</u>	<u>2.903.555</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

9. Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжение)

Кредитниот квалитет на побарувањата од купувачите кои не се застарени ниту има исправка на вредноста за нив се проценети врз база на податоците од минатото за доцнење во плаќањето на купувачите.

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од домашните купувачи кои не се застарени ниту им е извршена исправка на вредноста се како што следи подолу:

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Група 1	1.107.286	906.743
Група 2	326.202	221.081
Група 3	254.032	306.679
	<u>1.687.520</u>	<u>1.434.503</u>

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од странските купувачи кои не се застарени ниту има исправка на вредноста за нив се како што следи подолу:

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Група 1	67.095	95.350
Група 2	103.281	158.039
Група 3	151.746	179.782
	<u>322.122</u>	<u>433.171</u>

Група 1 - Корисниците во фиксната телефонија кои што во просек вршат плаќање на нивните сметки пред истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија без исклучувања во последните 12 месеци.

Група 2 - Корисниците во фиксната телефонија кои што во просек вршат плаќање на нивните сметки на денот на истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија до 3 исклучувања во последните 12 месеци.

Група 3 - Корисниците во фиксната телефонија кои што во просек вршат плаќање на нивните сметки по истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија со повеќе од 3 исклучувања во последните 12 месеци.

10. Одложени даночни (средства)/обврски

Признаени одложени даночни (средства)/ обврски

Одложените даночни (средства)/обврски се однесуваат на следните ставки:

Во илјади денари	Средства		Обврски		Нето	
	2007	2006	2007	2006	2006	2006
Материјални вложувања	-	-	505.865	525.393	505.865	525.393
Нематеријални вложувања	(15.911)	(16.299)	-	-	(15.911)	(16.299)
Залихи	(248)	(2.990)	-	-	(248)	(2.990)
Побарувања од купувачите и останати побарувања	(198.762)	(220.237)	-	-	(198.762)	(220.237)
Одложен приход	(56.655)	(45.480)	-	-	(56.655)	(45.480)
Финансиски средства по фер вредност преку биланс на успех	-	(496)	3.469	-	3.469	(496)
Обврски кон добавувачи и други обврски	(14.207)	(44.818)	-	-	(14.207)	(44.818)
Резервирања	(83.944)	(21.066)	-	-	(83.944)	(21.066)
Даночни (средства) /обврски	(369.727)	(351.386)	509.334	525.393	139.607	174.007
Нетирање на данок	369.727	351.386	(369.727)	(351.386)	-	-
Нето даночни обврски	-	-	139.607	174.007	139.607	174.007

Одложените даночни средства и обврски се нетираат кога постои законско право за порамнување на тековните даночни средства наспроти тековните даночни обврски и кога одложените даноци се однесуваат на исти даночни власти.

Нетираните вредности се како што следи:

Во илјади денари	2007	2006
Одложени даночни средства:		
Одложени даночни средства кои треба да се надоместат за повеќе од 12 месеци	223.721	243.813
Одложени даночни средства кои треба да се надоместат за 12 месеци	146.006	107.573
	<u>369.727</u>	<u>351.386</u>
Одложени даночни обврски:		
Одложени даночни обврски кои треба да се надоместат за повеќе од 12 месеци	(509.334)	(525.393)
Одложени даночни обврски кои треба да се надоместат за 12 месеци	-	-
	<u>(509.334)</u>	<u>(525.393)</u>
Одложени даночни обврски (нето)	<u>(139.607)</u>	<u>(174.007)</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
10 Одложени даночни (средства)/обврски (продолжение)
Движење на времените разлики во текот на годината

<i>Во илјади денари</i>	Состојба на 1 јануари 2007	Признаено во добивка	Состојба на 31 декември 2007
Материјални вложувања	525.393	(19.528)	505.865
Нематеријални вложувања	(16.299)	388	(15.911)
Залихи	(2.990)	2.742	(248)
Побарувања од купувачите и останати побарувања	(220.237)	21.475	(198.762)
Одложен приход	(45.480)	(11.175)	(56.655)
Финансиски средства по фер вредност преку билансот на успех	(496)	3.965	3.469
Обврски кон добавувачи и други обврски	(44.818)	30.611	(14.207)
Резервирања	(21.066)	(62.878)	(83.944)
Нето даночни обврски	<u>174.007</u>	<u>(34.400)</u>	<u>139.607</u>

<i>Во илјади денари</i>	Состојба на 1 јануари 2006	Признаено во добивка	Состојба на 31 декември 2006
Материјални вложувања	686.941	(161.548)	525.393
Нематеријални вложувања	(23.649)	7.350	(16.299)
Залихи	(5.107)	2.117	(2.990)
Побарувања од купувачите и останати побарувања	(334.192)	113.955	(220.237)
Одложен приход	(5.861)	(39.619)	(45.480)
Финансиски средства по фер вредност преку билансот на успех	-	(496)	(496)
Обврски кон добавувачи и други обврски	(11.132)	(33.686)	(44.818)
Резервирања	(6.669)	(14.397)	(21.066)
Нето даночни обврски	<u>300.331</u>	<u>(126.324)</u>	<u>174.007</u>

Основните причини за појавувањето на временските разлики се должат на елиминацијата на ревалоризацијата направена во согласност со законските одредби и разликата помеѓу даночно признаениот и сметководствениот амортизационен трошок. Исто така, разликата во третманот на резервирањата и исправката на вредноста на побарувањата од купувачите и останатите побарувања за даночни и сметководствени цели придонесуваат за појавување на временските разлики.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

11. Финансиски средства по фер вредност преку билансот на успех

Износот од МКД 226.272 илјади (2006: МКД 169.923 илјади) претставува финансиски средства прикажани по фер вредност преку билансот на успех од кои МКД 64.926 илјади (2006: МКД 64.926 илјади) се пресметани врз база на независна проценка и МКД 161.346 илјади (2006: МКД 104.997 илјади) се пресметани брз основа на нивната пазарна вредност на Македонската Берза на Хартии од Вредност. Промените на пазарните цени на другите финансиски средства прикажани по фер вредност преку билансот на успех се евидентирани во приходи од финансирање во билансот на успех (види белешка 5). Набавната вредност на овие капитални инвестиции изнесува МКД 135.785 илјади (2006: МКД 135.785 илјади).

12. Нетековни средства наменети за продажба

Нетековните средства наменети за продажба вклучуваат материјални вложувања (хотели и возила) кои се неупотребливи во Друштвото. Намерата на раководството е да ги продаде овие средства во рок од една година, со можност за пролонгирање зависно на околностите. Постои план за продажба на овие средства и раководството започна со активна продажба на пазарот по разумна цена.

13. Залихи

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Материјали	68.585	100.382
Трговски стоки	253.770	235.085
Исправка на вредност на залихите до нето продажна вредност	<u>(21.465)</u>	<u>(25.323)</u>
	<u>300.890</u>	<u>310.144</u>

Материјалите вклучуваат кабли, модеми и друга опрема.

Движење на исправката на вредност на залихите до нето продажна вредност

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Состојба на 1 јануари	25.323	51.877
Трошок за годината	51.950	(7.920)
Отпис на залихи	<u>(55.808)</u>	<u>(18.634)</u>
Состојба на 31 декември	<u>21.465</u>	<u>25.323</u>

Намалувањето на вредноста на залихите вклучувајќи и отпишување, главно се однесува на застарените материјали.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

14. Депозити во банки

Депозитите во банки претставуваат парични средства во реномирани домашни банки, со каматна стапка помеѓу 2,8% - 4,66% годишно (2006: од 1,69%- 4,80% годишно) и со доспеаност од 6 до 12 месеци.

Сегашната вредност на депозитите во банките е деноминирана по валути како што следи :

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
МКД	1.235.020	309
УСД	1.428.558	1.079.932
ЕУР	4.720.979	3.100.757
	<u>7.384.557</u>	<u>4.180.998</u>

Критериумите за пласмани на депозити се базирани на рангирањата врз основа на CAEL методологијата како индиректен систем на оценување. Методологијата, во основа ги оценува финасиските показатели на банките кои се составен дел од четирите CAEL компоненти - Капитал, Средства, Добивка и Ликвидност. Крајната оценка на банките (на скала од 1 до 5) е поврзана со работењето и перформансите на банките за анализираниот период. Пласманот на депозитите на Групацијата е во македонските банки чија конечна оценка варира во следниве 3 ранга:

A - банки со оценка од 1.84 до 2.45

B - банки со оценка од 2.46 до 3.07

C - банки со оценка од 3.08 до 3.69

Во продолжение е прегледот по банки и категории:

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
A	7.032.803	3.844.317
B	351.754	336.681
	<u>7.384.557</u>	<u>4.180.998</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

15. Парични средства и еквиваленти на паричните средства

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Депозити по видување	6.728.802	9.680.780
Благајна	29	70
Парични еквиваленти	6	2.422
	<u>6.728.837</u>	<u>9.683.272</u>

Каматната стапка на депозити по видување во банки се движи од 1,98% до 4,68% на годишно ниво (2006: 1,10% до 8,40% на годишно ниво). Овие депозити имаат рок на доспевање помал од 3 месеци.

Друштвото има ограничени парични средства во вредност од МКД 8.862 илјади (2006: МКД 9.439 илјади) кои претставуваат гаранции за извршување на продажни проекти.

Сегашната вредност на парични средства и еквиваленти на парични средства се изразени како што следи:

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
МКД	5.613.577	7.890.700
ЕУР	932.532	856.850
УСД	182.682	935.717
Останато	46	5
	<u>6.728.837</u>	<u>9.683.272</u>

Во продолжение е прегледот на депозити по видување по категории (види белешка 14):

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
A	6.575.580	9.525.811
B	146.908	150.838
C	6.314	4.131
	<u>6.728.802</u>	<u>9.680.780</u>

16. Капитал и резерви

Акционерскиот капитал се состои од следното:

Акционерски капитал

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Обични акции	9.583.878	9.583.878
Златна акција	10	10
	<u>9.583.888</u>	<u>9.583.888</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

16 Капитал и резерви (продолжение)

Акционерскиот капитал се состои од една златна акција со номинална вредност од МКД 9.733 и 95.838.780 обични акции со номинална вредност од МКД 100 по акција.

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Македонија. Согласно член 21 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнато сопствениците на обични акции.

На 18 октомври 2006 година Владата на Република Македонија од постоечките акции додели 1.916.775 акции на вработените, што претставува приближно 2% од акциите на Друштвото. Трансакцијата беше регистрирана во Централниот регистар на 26 декември 2006 година. Акциите беа доделени без надоместок на сите вработени кои беа во редовен работен однос на 15 јануари 2001 година. Не постоеа никакви услови за добивање на акциите, додека единствен услов за стекнување на сопственост над акциите беше плаќање на персонален данок на доход во согласност со локалната регулатива.

Сопствени акции

Друштвото купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции, преку Македонската берза во јуни 2006 година. Вкупната сума платена за купување на акциите, без данок, изнесува МКД 3.843.505 илјади и го намалува акционерскиот капитал на Друштвото. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

17. Резервирања за други обврски и плаќања

<i>Во илјади денари</i>	Правни спорови	Надоместоци	Други	Вкупно
1 јануари 2006	24.891	13.135	6.437	44.463
Зголемувања	241.599	117.940	13.512	373.051
Ослободувања	(3.285)	-	-	(3.285)
Искористено во периодот	(15.945)	(13.135)	-	(29.080)
31 декември 2006	<u>247.260</u>	<u>117.940</u>	<u>19.949</u>	<u>385.149</u>

<i>Во илјади денари</i>	Правни спорови	Надоместоци	Други	Вкупно
1 јануари 2007	247.260	117.940	19.949	385.149
Зголемувања	341.536	17.621	135.329	494.486
Ослободувања	(10)	-	(19.949)	(19.959)
Искористено во периодот	(3.579)	-	(16.702)	(20.281)
31 декември 2007	<u>585.207</u>	<u>135.561</u>	<u>118.627</u>	<u>839.395</u>

Анализа на вкупните резервирања:

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Нетековни (правни спорови и друго)	381.841	68.185
Тековни	457.554	316.964
	<u>839.395</u>	<u>385.149</u>

Резервирањата главно се однесуваат за одредени правни и регулативни спорови кои се покренати против Групацијата. Најголем дел од резервирањата за правните и регулативните спорови се во врска со наплатата за услугата говорна пошта, наплатата на административна такса и можната казна поврзана со злоупотребата на доминантната позиција на пазарот за изнајмување на дигитални линии. Според соодветни правни совети, раководството не очекува дека резултатот од овие правни случаи ќе резултира во загуба значително поголема од износот наведен на 31 декември 2007 година.

Друго вклучува резервирања за програмите за лојалност за потрошувачите, што претставува фер вредност на дисконтираните кредити на потрошувачите кои не се искористени. Резервирањето е признато спрема приходите.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

18. Обврски кон добавувачите и останати обврски

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Обврски кон добавувачите		
- Домашни	312.321	432.545
- Странски	253.902	428.349
Обврски кон поврзани компании	261.698	221.126
ДДВ и обврски за социјално осигурување	93.586	121.195
Пресметани трошоци	784.765	548.495
Примени аванси	37.898	38.168
Одложени приходи	671.941	409.316
Останато	133.519	61.636
	<u>2.549.630</u>	<u>2.260.830</u>

Обврските кон поврзани компании претставуваат обврски кон Deutsche Telekom Group и Magyar Telekom Group.

Старосната анализа на обврските спрема домашни и странски добавувачи е како што следи:

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Помалку од 90 дена	516.287	806.820
Од 90 до 180 дена	20.782	36.417
Од 181 до 360 дена	29.154	17.657
	<u>566.223</u>	<u>860.894</u>

Сегашната вредност на обврските се деноминирани по валути како што следи:

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
МКД	2.131.054	1.685.340
ЕУР	364.074	461.944
УСД	22.239	27.957
останато	32.263	85.589
	<u>2.549.630</u>	<u>2.260.830</u>

19. Дивиденди

Собранието на акционери на Друштвото на 31 јули 2007 година ја усвои дивидендата за 2005 во износ од МКД 7.426.794 илјади. Исплаќањето на дивидендата започна на 1 август 2007 година.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

20. Превземени обврски

Превземени обврски од капитални инвестиции

Вкупниот износ на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2007 година изнесува МКД 472.803 илјади (2006: МКД 951.722 илјади).

Превземени обврски од оперативен лизинг - каде Групацијата е корисник на лизингот

Превземените обврски од оперативен лизинг главно се однесуваат на лизинг на згради, деловен простор, локации за базни станици и останати телекомуникациски уреди.

Идните вкупни минимални плаќања за лизинг по основ на нераскинливи оперативни договори за лизинг се како што следи:

<i>Во илјади денари</i>	2007	2006
Под 1 година	82.236	89.242
Помеѓу 1 и 5 години	239.135	341.295
Над 5 години	84.214	77.281
	<u>405.585</u>	<u>507.818</u>

21. Поделба на финансиски средства и обврски

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2006.

Средства <i>Во илјади денари</i>	Финансиски средства			Фер вредност во биланс на успех	Сегашна вредност 2006	Фер вредност 2006
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Расположиви за продажба			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	9.683.272	-	-	-	9.683.272	9.683.272
Депозити во банки	4.180.998	-	-	-	4.180.998	4.180.998
Побарувања од купувачи и останати побарувања	2.986.759	-	-	-	2.986.759	2.986.759
Финансиски средства расположиви за продажба	-	-	896	-	896	896
Финансиски средства по фер вредност преку биланс на успех	-	-	-	169.923	169.923	169.923

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

21. Поделба на финансиски средства и обврски (продолжение)

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2007.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства			Фер вредност во биланс на успех	Сегашна вредност 2007	Фер вредност 2007
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Расположливи за продажба			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	6.728.837	-	-	-	6.728.837	6.728.837
Депозити во банки	7.384.557	-	-	-	7.384.557	7.384.557
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3.070.121	-	-	-	3.070.121	3.070.121
Финансиски средства расположливи за продажба	-	-	896	-	896	896
Финансиски средства по фер вредност преку биланс на успех	-	-	-	226.272	226.272	226.272

22. Потенцијални обврски

T- Мобиле Македонија е во судски процес со Newshphone ДОО поради изгубена идна добивка заради раскинување на договор од страна на T-Мобиле Македонија, додека обврски по тој основ не се признаваат, во случај на губење на спорот надоместот на штета би изнесувал МКД 983.083 илјади. Потпирајќи се на правен совет, раководството не очекува исходот на овој спор материјално да влијае врз финансиската состојба на Групацијата.

Во мај 2007 година Агенцијата издаде нови фактури за T-Мобиле Македонија за доплата на радиофреквенциска такса за 2004 и 2005 година во износ од МКД 150.790 илјади. T-Мобиле Македонија веќе има платено претходно издадени фактури во износ од МКД 125.561 илјади, кои беа издадени од страна на Агенцијата поврзани со истите периоди и смета дека таксата е целосно подмирена и не ги признава, ниту плаќа новоиздадените фактури во мај 2007 година. Агенцијата иницира судска постапка. Основниот суд во првостепената постапка ја прифати тужбата и T-мобиле Македонијата поднесе жалба по оваа одлука. До овој момент Основниот суд не се произнесол по оваа жалба. Врз база на правен совет, раководството очекува дека не е веројатно дека одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи ќе бидат потребни за порамнување на обврската.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

22. Потенцијални обврски (продолжение)

Друштвото има други потенцијални обврски во однос на правни и регулаторни барања кои произлегуваат од редовното работење. Регулаторните барања главно се однесуваат на малопродажни цени за интерконекција на фиксна и мобилна телефонија и наплата на административна такса. Исто така има случаи за барања за надомест на штета иницирани од локални даватели на услуги поврзани со големопродажен АДСЛ (види белешка 25). Менаџментот на Друштвото не предвидува дека ќе дојде до појава на материјални обврски од потенцијалните обврски освен оние кои се резервирани (види белешка 17).

23. Трансакции со поврзани лица

Сите трансакции со поврзаните лица произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Трансакциите со поврзани лица се состојат од обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги и опрема, одобрување заеми и обезбедување на консултантски услуги за раководството и поддржување на активности за ребрендирање. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки (види белешка 9 и 18).

Трансакциите со поврзаните лица на Групацјата се следните:

<i>Во илјади денари</i>	2007		2006	
	Приходи	Расходи	Приходи	Расходи
Deutsche Telekom Group	207.294	124.609	192.327	119.439
Magyar Telekom Group	121.863	347.877	177.311	440.246

<i>Во илјади денари</i>	2007		2006	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
Deutsche Telekom Group	24.727	24.733	152.631	33.323
Magyar Telekom Group	9.849	236.965	46.478	187.803

Трансакциите со Deutsche Telekom Group прикажани погоре вклучуваат трансакции со крајната компанија мајка, нејзините подружници и поврзаните страни, исклучувајќи ги трансакциите со Magyar Telekom Plc., нејзините подружници и поврзани страни кои се прикажани како трансакции со Magyar Telekom Group.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Надоместоци на клучното раководство

Вкупниот износ на надоместоци за клучното раководство во Друштвото, вклучувајќи ги поврзаните даноци, се прикажани подолу:

Во илјади денари	2007	2006
Краткорочни бенефиции	45.830	62.378
Плаќања засновани на акции	-	8.842
	<u>45.830</u>	<u>71.220</u>

Плаќањата засновани на акции претставуваат компензација за клучниот менаџмент од страна на Друштвото како дел од среднорочниот план за стимулација (МТИР) воведен во 2004 година од страна на Magyar Telekom Plc., додека целите кои треба да бидат исполнети се базираат на перформансите на акциите на Magyar Telekom Plc. Вклучени лица се врвниот и средниот менаџмент на Magyar Telekom Group.

МТИР е управуван од страна на Magyar Telekom Plc., додека компензацијата на клучниот менаџмент од Друштвото поврзана со МТИР паѓа на товар на Друштвото и се евидентира како персонални трошоци со други резервирања.

**24. Претпријатија кои и припаѓаат на Групацијата
Подружници**

	Земја каде е инкорпорирана	Процент на сопственост 2007	Процент на сопственост 2006
T-Мобиле Македонија АД	Македонија	100	100
Монтмак	Црна Гора	100	100
Фондација "е-Македонија"	Македонија	100	100

Монтмак располага со хотел во Црна Гора. Раководството на Друштвото одлучи да ја отуѓи оваа подружница и соодветни активности се преземени. Одборот на директори ја има одобрено одлуката за оттуѓување на оваа подружница. Врз основа на оваа одлука консултантска фирма е назначена за извршување на неопходните активности за оттуѓување. Трансакцијата беше завршена во текот на првиот квартал од 2008 година (види белешка 25).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

25. Последователни настани

На почетокот на 2008 година Одборот на директори на Друштвото ја прифати оставката на Главниот директор за човечки ресурси и право. До изборот на нов Главен директор за човечки ресурси и право неговите задолженија ги презема Главниот извршен директор на Друштвото.

На 12 февруари 2008 година Друштвото потпиша Договор за купопродажба на акции за продажба на Монтмак - подружница во Црна Гора која е во целосна сопственост на Друштвото. На 31 декември 2007 година сегашната вредност на Монтмак изнесуваше МКД 64.926 илјади.

Во февруари 2008 граѓанската постапка беше иницирана од локален интернет сервис провајдер за надомест на штета за злоупотреба на доминантна позиција на пазарот за пристап до дигитални закупени линии. Износот на бараната оштета е МКД 100.521 илјада. Врз основа на правен совет, во моментот, раководството очекува дека не е веројатно дека одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи ќе бидат потребни за порамнување на обврската.

Одлуката на Комисијата за заштита на конкуренцијата (КЗК) која се однесува на услугата за говорна пошта беше примена на 25 февруари 2008 година, со која Т-Мобиле Македонија е казнета со 3,15% од износот на годишниот бруто приход за 2004 година или МКД 251.743 илјади. После приемот на оваа одлука на КЗК Т-Мобиле Македонија евидентира дополнително резервирање во износ од МКД 69.625 илјади во финансиските извештаи во 2008 година (2007: МКД 182.118 илјади). Т-Мобиле Македонија иницира административен случај пред Административниот суд во март 2008 година и се очекува понатамошна разврска на случајот. Раководството верува дека износот на казната нема да претставува закана за способноста на Т-Мобиле Македонија да продолжи да работи на континуирана основа.

На 1 мај 2008 година АД Македонски телекомуникации Скопје се преименува во Македонски Телеком АД - Скопје и неговите производи на пазарот се под брендот Т-Home.

Во јуни 2008 година Управниот суд ја потврди правната основа за надомест на штета поврзана за големопродажен АДСЛ кој што се смета како предизвикувачки настан (види белешка 22). Врз основа на правен совет раководството процени износ од веројатна обврска од МКД 92.033 илјади, за кој е евидентирано резервирање во 2008 година.

Во јули 2008 година КЗК донесе одлука во однос на процедурата за злоупотреба на доминантната позиција на пазарот за изнајмување на дигитални линии со која го казнува Друштвото во износ од МКД 145.748 илјади. Друштвото евидентира дополнително резервирање од МКД 44.570 илјади во 2008 година.(2007 година: МКД 101.178 илјади).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

25. Последователни настани (продолжува)

Во однос на дозволите за земјишните површини на кои се поставени базните станици на Т-Мобиле Македонија, кои не се обезбедени за сите базни станици иницирана е постапка против Т-Мобиле Македонија за 187 локации за нивно отстранување, за што се поднесени жалби. До сега се примени 10 првостепени и 45 второстепени позитивни одлуки и 101 негативна второстепена одлука. Дополнително 107 негативни акти беа добиени од првостепеното тело - т.н Заклучоци со дозвола за извршување, кои беа донесени без да се чека резултатот од жалбената постапка. Раководството верува дека не е веројатно дека Т-Мобиле Македонија ќе треба да ги демонтира базните станици и дека ќе добие потребна дозвола за нивно задржување. Во оваа административна процедура според познавањата на раководството, Т-Мобиле Македонија не може да биде изложена на никаква казна.

Почнувајќи од 1 септември 2008 година Друштвото и Т-Мобиле Македонија ја имплементираа услугата за преносливост на број.

На 3 септември 2008 година Собранието на акционери на своето годишно собрание ја прифати одлуката за исплата на дивиденда за 2007 година. прифати даследен состанок да ја распореди нето добивката за 2007 година Одлуката за исплата на дивиденда за 2007 година е во износ од МКД 9.783.072 илјади од кои МКД 9.043.913 илјади се од нето добивката за 2007 година, каде МКД 739.159 илјади се од акумулираната добивка. Исплатата на дивидендата се изврши на 29 септември 2008 година.

T

Македонски Телеком АД - Скопје

Број 224845/1

18.06.2008 2008 год.

Скопје

Согласно одредбите од Законот за трговски друштва и Статутот на Македонски Телеком АД - Скопје (Друштвото), и Одлуката 09/2008 на Одборот на директори (број 74835/1 од 26.02.2008 година), Собранието на Македонски Телеком АД - Скопје, на продолжението на прекинатата седница на Годишното Собрание одржано на ден 18.06.2008 година, ја донесе следната:

ОДЛУКА

за усвојување на Годишниот извештај за работа на Друштвото за 2007 година

Член 1

Собранието на Македонски Телеком АД - Скопје го усвојува Годишниот извештај за работа на Друштвото за 2007 година, кој е даден во прилог и е составен дел на оваа одлука.

Член 2

Се задолжува Областа за усогласеност на ниво на групација и сметководство да го достави Годишниот извештај за работа на Друштвото за 2007 година до надлежните државни институции, а во согласност со законските прописи.

Член 3

Оваа Одлука стапува во сила со денот на нејзиното донесување.

СОБРАНИЕ

Претседавач

Зоран Трајчевски

Македонски Телеком
АД за електронски комуникации - Скопје

Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(Магфел)

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ за работењето на МТ во 2007 година

На 13 февруари 2006 година, Магфар Телеком, мнозински сопственик на Друштвото, објави дека врши истрага на одредени договори склучени од страна на подружница на Магфар Телеком со цел да утврди дали истите биле склучени спротивно на политиката на Магфар Телеком или важечките закони и прописи. Следствено, на 19 февруари 2007 година Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и Одборот за ревизија на Магфар Телеком донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори. Оваа истрага која ја врши независна правна фирма и која е под надзор на Одборот за ревизија на Магфар Телеком, е сеуште во тек.

Магфар Телеком веќе спроведе одредени дополнителни мерки кои имаат за цел да ги подобрат контролните процедури на Магфар Телеком во поглед на склучувањето на консултантски договори, вклучувајќи и воведување на нов модел на управување.

Како резултат на доцнењето во финализирањето на финансиските извештаи за 2005 и 2006 година поради истрагата, Друштвото не успеа да запази одредени крајни рокови пропишани од Република Македонија и други применливи закони и прописи за подготовка и поднесување на ревизираните годишни извештаи и одржување на годишни собранија на акционери.

Овој годишен извештај за работењето се однесува на Групациската АД Македонски телекомуникации, која ги вклучува АД Македонски телекомуникации – Скопје (МагТел), Т-Мобиле Македонија АД - Скопје и фондацијата е-Македонија – Скопје.

МагТел е акционерско друштво основано и со седиште во Република Македонија за обезбедување на телекомуникациски услуги.

Директна компанија-мајка на МагТел е АД Каменимост комуникации – Скопје, под ликвидација, кое е во целосна сопственост на АД Магфар Телеком, регистрирано во Унгарија. Крајна компанија-мајка е АД Дојче Телеком регистрирана во Сојузна Република Германија.

Во 2007 година, околу 34 проценти од вкупниот приход на Групациската МагТел произлезе од приходи од говорни услуги од домашни фиксни телекомуникациски услуги. Услугите на мобилна телефонија учествуваа со околу 47 проценти, додека меѓународните телекомуникациски услуги учествуваа со околу 8 проценти во вкупните приходи. Услугите за Интернет и пренос на податоци учествуваа со околу 7 проценти во вкупниот износ. Четири проценти од вкупните приходи произлегоа од други разни услуги.

Приходот од домашни фиксни телекомуникациски услуги се уште бележи тренд на намалување, главно како резултат на сличното движење на македонската економија и намалувањето на купувачкиот моќ на потрошувачите што произлегува од истото. Намалените приходи на МагТел од меѓународен сообраќај се резултат на помал обем на сообраќај, пописки терминални такси, пониски просечни пресметковни такси и курсот МКД/SDR. Делот на приходот од мобилна телефонија се зголемува и покрај конкурентното окружување, а воглавно како резултат на зголемената база на претплатници. Приходот од Интернет и податочни услуги се зголеми, воглавно како резултат на успехот на ADSL, но се уште претставува незначителен дел од вкупните приходи.

*Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(МакТел)*

МакТел е главен давател на услуги на фиксна телефонија во Македонија. Неговите ексклузивни права во однос на фиксните телекомуникациски услуги истекоеа во декември 2004 година. Таквите ексклузивни права вклучуваа услуги за локални, национални и меѓународни, меѓумесни јавни говорни услуги, услуги за говор преку Интернет Протокол (VoIP), услуги за изнајмени линии и градење и управување со услуги на јавна говорна мрежа. Цели на МакТел за претстојните години се да биде лидер на полето на технологијата во Македонија и да обезбедува квалитетни услуги со атрактивни цени со цел да се подготви за зголемената конкуренција.

Главни оперативни цели на МакТел беа да се дигитализира фиксната мрежа и да се зголеми бројот на претплатници. И додека целосната дигитализација беше постигната на крајот на 2003 година, базата на претплатници на МакТел постојано се намалува. На крајот на 2007 година, МакТел имаше 447.894 PSTN линии и 44.482 ISDN канали, во споредба со 474,949 и 42.200, по истиот редослед, на крајот на 2006 година. Пенатрацијата во фиксната телефонија се движеше на истиот начин и се стабилизираше на 22 проценти на крајот на 2007 година.

МакТел има удел од 93 проценти на македонскиот теснопојасен Интернет пазар. Бројот на Интернет претплатници и времето што истите го поминуваат на World Wide Web сеуште забележува тренд на зголемување. МакТел обезбедува Интернет пристап преку јавната комутирана телефонска мрежа, изнајмени линии и ADSL. Растот на приходите од Интернет воглавно беше резултат на продажбата на ADSL со која бројот на ADSL конекции се зголеми за скоро три пати, на 48.214 на крајот на 2007 година, во споредба со 16.462 на 31 декември 2006 година.

Во јуни 2006 година преку Македонската берза МакТел купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции. Вкупниот износ платен за купување на акциите, без данок, изнесува 3.843.505 илјади денари и го намалува акционерскиот капитал. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

Историски, МакТел, како и операторите во државна сопственост во други земји, одржуваше релативно ниски домашни тарифи и високи тарифи за меѓународни повици. Од ноември 1999 година, МакТел постепено ги ребалансираше своите тарифи во согласност со својата долгорочна стратегија за ребалансирање. Тарифите за меѓународни повици се очекува уште повеќе да се намалат и да се усогласат со стандардите во ЕУ. Локалните тарифи и основните приклучни такси би требало да пораснат, со цел да ги рефлектираат трошоците, меѓутоа МакТел не ги искористи максималните зголемувања дозволени со прописите за да ги одржи цените прифатливи за корисниците.

T-Мобиле Македонија е водечки мобилен оператор во Македонија кој е посветен на обезбедувањето на современи технологии и нудењето на напредни услуги што се пропорционални на највисоките технолошки стандарди и стандарди за услуги на Групацијата T-Мобиле.

T-Мобиле Македонија го продолжи својот значителен растеж и во 2007 година. До крајот на 2007 година, T-Мобиле Македонија ја зголеми својата корисничка база од 944.530 на крајот на 2006 година на 1.212.539, и покрај конкурентното пазарно опкружување. Главни активности во работењето на T-Мобиле Македонија се дигиталните мобилни телефонски услуги базирани на GSM технологија и неговорните услуги какви што се SMS, MMS и GPRS. T-Мобиле Македонија исто така обезбедува и GSM phase2+ услуги за пренос на податоци и факс, мобилни

*Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(Мактел)*

Интернет и уште многу други услуги. Македонскиот пазар е многу чувствителен на цени. Т-Мобиле Македонија нуди различни промоции и поволности со цел да ја поттикне употребата на своите услуги.

Зголемувањето на бројот на претплатници на Т-Мобиле во последните три години може да се припише на повеќе фактори, вклучувајќи го и намалувањето на цените на телефонските апарати и реалната наплата на повиците, успешни кампањи за маркетинг и воведување на планови за купување на рати.

На 31 декември 2007 година, Т-Мобиле Македонија имаше удел од 62,3 проценти на македонскиот пазар на мобилна телефонија од аспект на претплатници. Стапката на пенетрација на мобилната телефонија значително се зголеми во 2007 година и достигна 93,2% во споредба со 68,3% на 31 декември 2006 година.

Бизнисот на Т-Мобиле е под влијание на сезонски фактори, со општо зголемување на приходите од роаминг во текот на третиот календарски квартал секоја година поради годишните одмори и зголемената продажба на производи и услуги во текот на четвртиот квартал поради Божиќните купувања.

На 28 февруари 2006 година, Собранието на поранешната компанија Мобимак го одобри ребрендирањето на Мобимак во Т-Мобиле Македонија АД Скопје. Ребрендирањето беше завршено во септември 2006 година. Денот на Т-Мобиле беше прославан со бесплатен концерт на Pet Shop Boys на Градскиот плоштад во присуство на околу 100.000 луѓе. Ребрендирањето обезбеди доволна конкурентна предност пред конкурентот и подобрена перцепција од страна на корисниците.

РЕГУЛАТИВА И ФОРМИРАЊЕ НА ЦЕНИ

Новиот македонски Закон за електронски комуникации („ЗЕК“), што стапи на сила на 5 март 2005 година, ја приближува регулативата за телекомуникации на земјата со регулативната рамка на ЕУ, со некои преодни одредби. Исто така, законот утврдува голем број на строги обврски за постоечките оператори.

Во втората половина на 2006 година, Владата на Република Македонија усвои голем број на подзаконски акти и правилници што уредуваат различни области на електронски комуникации. Како резултат на засиленото спроведување, постои можност определени одредби на ЗЕК и подзаконските акти да бидат наскоро изменети.

Уредување на дејноста на фиксната телефонија

На 31 декември 2004 година истекло ексклузивните права на Мактел на македонскиот пазар на телекомуникации, со што се овозможи други даватели на мрежи и услуги да влезат на македонскиот пазар на телекомуникации, по поднесување на известување до Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“) и регистрацијата на истите. До крајот на декември 2007 година, Агенцијата имаше регистрирано 52 оператори на фиксна мрежа и 54 даватели на услуги за јавни фиксни телефонски услуги. МакТел го објави Договорот за пристап на мрежа за даватели на VoIP услуги за меѓународни повици. Владата на Република Македонија во февруари 2007 година донесе заклучок дека Концесиските договорите со операторите (Мактел,

*Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(МакТел)*

Т-Мобиле Македонија и Космофон) според ЗЕК не постојат повеќе и операторите треба да продолжат да функционираат согласно одредбите на ЗЕК. Нацрт верзијата на Договорот за усогласување на одредбите на постојните Концесиски договори со одредбите од ЗЕК беше подготвена и договорена помеѓу операторите (МакТел, Т-Мобиле Македонија и Космофон) и Министерството за транспорт и врски. Горенаведениот Договор чека одобрување од претставниците на Европската Комисија со цел да биде потпишан.

Во јули 2005 година, Агенцијата издаде регулативи со кои се уредуваат условите за интерконекција. Правилата за пристап до и употребата на конкретни мрежни објекти беа издадени во август 2005 година, а регулативите со кои се уредува отворањето на локална јамка за конкурентите, и избор на оператор, беа усвоени во декември 2005 година.

На 8 август 2005 година, МакТел ја поднесе својата прва Референтна понуда за интерконекција до Агенцијата. Цените за интерконекција наведени во оваа понуда беа одобрени на 23 јануари 2006 година. Во ноември 2006 година, првиот договор за интерконекција беше потпишан според условите утврдени во референтната понуда за интерконекција. Првата референтна понуда за разврзан пристап на локална јамка на МакТел беше поднесена до Агенцијата на 5 септември 2005 година и одобрена на 19 јули 2006 година. Агенцијата ја одобри поднесената МАТЕРИО на 17 декември 2007 година главно поврзано со дополнителните надоместоци, асиметричниот пристап и техничките корекции. МАТЕРУО беше менувана два пати во 2007 година – доброволни намалувања на цените за заеднички пристап и комерцијални технички одредби.

За да се подготви за конкуренција во бизнисот на фиксни линии, МакТел изврши неколку промени на својата структура на малопродажни цени. На пример, МакТел продолжи да ги усогласува цените што ги наплаќаше за производи за мрежен пристап и услуги за повици со соодветните трошоци, и го смени системот за наплата што се базира на импулси со систем за временско тарифирање што е повеќе кориснички ориентиран и со пократки временски интервали. Дополнително, врз основа на ЗЕК, Агенцијата наметна обврска за цени базирани на трошоци за големопродажните услуги на МакТел. Бидејќи месечните надоместоци за мрежен пристап на МакТел и цените што ги наплаќа за локални повици изнесуваат отприлика половина од соодветните просеци во ЕУ и се под одобрените големопродажни цени базирани на трошоци на МакТел, можно е да биде потребно дополнително усогласување на малопродажните цени базирани на трошоци. Во случај кога цените на претплатничките линии се уште целосно не ја рефлектираат цената на чинење на обезбедувањето на услуги, може да се очекува негативен ефект на конкурентноста на МакТел на малопродажните и големопродажните пазари. На 27 јули 2007 година беше потпишан договор за големопродажба на ADSL („WS ADSL“) со конкурентот Оп-нет. Продажбата на WS ADSL до крајот на 2007 година изнесуваше повеќе од 15% од вкупните ADSL претплатници.

Во согласност со обврските од ЗЕК, новиот подзаконски акт за преносливост на број беше објавен од страна на Агенцијата на 27 декември 2006 година. МакТел и Т-Мобиле Македонија, како оператори на јавно достапни телефонски услуги треба да им овозможат на своите корисници да ги задржат нивните негеографски или географски броеви при менување на телекомуникациски оператори. Преносливост на број беше планирано целосно да се имплементира до 1 јули 2007 година. Техничкиот опис на интерфејсите и централната база на податоци (CDB) беа издадени во март 2007 година. Агенцијата објави јавен тендер на 30 април 2007 година за давател на CDB. Тендерот е откажан додека не биде објавено поинаку. Проценка на МакТел е дека преносливост на број ќе се имплементира во мрежата на компанијата во третиот квартал на 2008 година.

*Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(МакТел)*

На крајот на јануари 2008 година МакТел достави до Агенцијата изменета Референтна понуда – МАТЕРИО со вклучени одредби за начинот и времето на обезбедување на услуги за преносливост на број во нашата мрежа.

Од крајот на 2004 година кога истече обврската на МакТел за обезбедување на универзални услуги согласно Договорот за концесија, се уште не постои оператор дефиниран како давател на универзална услуга. Во мај 2006 година Владата на РМ донесе Одлука за спроведување на Привремена стратегија за Универзална услуга која што утврдува основи стратешки насоки. Релевантните подзаконски акти што ги уредуваат техничките параметри, барањата за квалитет и формирање на цени за обезбедување на Универзални услуги во Македонија беа усвоени во втората половина на 2006 година. На седницата одржана на 27 декември 2007 година, Комисијата на Агенцијата донесе одлука да објави јавен тендер за универзален давател на услуги за електронски комуникации во Република Македонија. Отворањето на квалификуваните понуди беше на 18 февруари 2008 година, а 10 дена подоцна ќе се објават официјалните резултати од тендерот.

Агенцијата ја најави својата подготвеност да спроведе постапка за јавен тендер за доделување на овластувања за користење на радио фреквенција во опсег од 3,4 - 3,6 GHz за реализација на фиксен безжичен пристап, WiMAX. По објавувањето на јавниот тендер Агенцијата додели 6 регионални и 2 национални овластувања за користење на радио фреквенција во опсег од 3.4-3.6 GHz за реализација на фиксен безжичен пристап, WiMAX. Операторите со национални лиценци започнаа со обезбедување на услугите на 23 јануари 2008 година, а операторите со регионални лиценци треба да започнат со обезбедување на услугите на 23 март 2008 година.

Формирањето на цените за поголемиот дел на малопродажните услуги што ги обезбедува МакТел е регулирано со Договорот за концесија на МакТел. Формирањето на цените и можната максимална промена во истите за овие услуги се базира на price cap методот.

Исто така, во согласност со ЗЕК, врз основа на анализи на пазарот Агенцијата може да наметне обврски за регулирање на малопродажната стапка и контрола на цените на операторите со значителна пазарна моќ („SMP“) на соодветниот пазар. Операторот со значителна пазарна моќ е должен да води посебна сметководствена евиденција за неговите големопродажни и малопродажни активности.

Формирањето на цените за dial-up и ADSL пристап на интернет, во моментот не е регулирано.

Регулирани големопродажни цени. Во текот на 2006 година Агенцијата ги одобри надоместоците за интерконекција и разврзан пристап на локална јамка (МАТЕРИО и МАТЕРУО), пресметани врз основа на методот на целосно распределени трошоци. Сепак, моменталните надоместоци за интерконекција помеѓу МакТел и двата оператори за мобилна телефонија и меѓусебно помеѓу двата оператори за мобилна телефонија се уште се базирани на старите договори за интерконекција и сè уште не се усогласени со МАТЕРИО. Интерконекцискиот договор со третиот мобилен оператор беше потпишан врз основа на МАТЕРИО. Во согласност со релевантниот подзаконски акт МакТел го поднесе предлогот за интерконекциски цени според методологијата на долгорочни дополнителни трошоци во јули 2007 година и за разврзување во декември 2007 година. Агенцијата работи на анализата на моделот.

На 21 декември 2006 година Агенцијата донесе одлука за промена на надоместоците за интерконекција. Нивото на новите надоместоци беше одредено согласно со индустриските просеци и е водено главно од малопродажните цени на МакТел, без да биде земен предвид трошоцниот модел кој беше изработен од МакТел како обврска во согласност со соодветниот

*Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(МакТел)*

закон. На 14 февруари 2007 година Агенцијата донесе одлука за промена на надоместоците за разврзан пристап врз основа на индустриските просеци.

Нивото на регулирани цени за големопродажба директно зависи од финализацијата на процесот на прилагодување на цените што се однесува на регулираните цени за малопродажба на МакТел. Доколку МакТел не ги зголеми своите малопродажни цени, тоа може да доведе до значително намалување на регулираните цени за големопродажба.

Регулирање на бизнисот на мобилна телефонија

Услугите што ги обезбедуваат операторите на мобилната мрежа во Македонија во моментов не подлежат на регулирање на цените. Сепак, на 29 јуни 2007 година Агенцијата ја објави нацрт анализата спроведена на Пазарот 16 (услуги за терминирање на повик во јавните мобилни комуникациски мрежи) и врз основа на истата на 26 ноември 2007 година донесе одлука со која Т-Мобиле Македонија и Космофон добија статус на оператори со значителна пазарна моќ и беа наметнати неколку обврски (интерконекција и пристап, транспарентност во интерконекцијата и пристапот, недискриминација во интерконекција и пристап, посебно сметководство, контрола на цени и сметководство на трошоци). Т-Мобиле Македонија поднесе жалба на оваа одлука. Жалбата беше одбиена од Комисијата на Агенцијата со одлуката од 18 јануари 2008 година. Т-Мобиле МК во моментов ги спроведува дефинираните обврски. Соодветната РУО ќе се достави до Агенцијата до крајот на февруари 2008 година.

Исто така, соодветниот "Пазар 15" (Пристап до јавните мобилни комуникациски мрежи и услуги за цели на оригинирање на повици во јавните мобилни комуникациски мрежи) е предмет на анализа од страна на Агенцијата и постои можност на Т-Мобиле Македонија да му биде доделен статус на оператор со значителна пазарна моќ на овој пазар.

На 31 јануари 2007 година третиот мобилен оператор, ВИП Оператор, член на Групацијата Мобилком Австрија, на кој му беше доделено овластување за користење на радио фреквенции во радио фреквенциските опсези GSM 900 и DCS 1800 на целата територија на Република Македонија, комерцијално започна да нуди pre-paid и post-paid понуди.

На 2 април 2007 година, Агенцијата објави повик за изразување на интерес за четврт мобилен оператор.

Во април 2007 година Министерството за транспорт и врски на својата веб страница ја објави нацрт верзијата на новиот закон за телекомуникации и радио дифузија и истиот е отворен за коментари од јавноста. Т-Мобиле Македонија ги достави своите детални коментари на оваа верзија на законот. Не се преземени дополнителни чекори од страна на Министерството во оваа фаза во однос на нацрт верзијата на законот.

На 7 ноември 2007 година, Агенцијата објави јавен тендер за доделување на една лиценца за користење на 3G радиофреквенции. Победникот на тендерот има обврска, во рок од 1 година од датумот на издавањето на овластувањето да обезбеди покривање на 30% од населението во Република Македонија и во рок од 3 години 80% покриеност на населението, и да обезбеди малопродажни и големопродажни услуги (мобилна, фиксна кон мобилна и интернет) согласно условите на референтните пакети дадени во понудата. Минималниот износ на пазарната вредност на радиофреквенциите како еднократен надомест за доделување на овластувања за користење на радиофреквенции во износ од 10.000.000 (десет милиони) евра. Крајниот рок за поднесување на понудите беше 11 јануари 2008 година. Само Т-Мобиле МК и Космофон се пријавија на тендерот за 3G. Космофон победи на тендерот и ќе започне со комерцијално работење со 3G до 12 април 2008 година.

*Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(МакТел)*

Македонија и Европската унија

Република Македонија ја потпиша Спогодбата за стабилизација и асоцијација со Европската унија и нејзините земји-членки на 9 април 2001 година. Македонското собрание ја ратификуваше Спогодбата на 12 април 2001 година потврдувајќи го стратешкиот интерес и политичката заложба за интеграција во Европската унија. Спогодбата за стабилизација и асоцијација е ратификувана и е во сила од 1 април 2004 година.

На 17 декември 2005 година ЕУ одлучи да и додели на Република Македонија статус на земја кандидат за ЕУ. Во заклучоците донесени на крајот од дводневниот ЕУ самит, лидерите на заедницата го поздравиле „значителниот напредок“ на земјата во исполнувањето на политичките и економските критериуми за членство, подвлекувајќи дека многу треба да се направи во иднина за да се исполнат европските стандарди.

По кандидатскиот статус, Унијата мора да одреди датум за започнување на разговорите за пристапување што ги опфаќаат сите аспекти на членството во ЕУ во рамките на 32 поглавја, вклучувајќи ги трговијата, животната средина, конкуренцијата, здравјето и т.н. Македонија, како земја кандидат, треба да го усогласи своето законодавство со ЕУ.

КОНКУРЕНЦИЈА

Домашни и меѓународни телекомуникациски услуги за фиксна телефонија

На 1 јануари 2005 година истекло ексклузивните права на МакТел да обезбедува телефонски услуги за фиксна телефонија, но како резултат на доцнењето со имплементацијата на новата регулаторна рамка, конкуренцијата од другите даватели на услуги од фиксна телефонија започна дури во февруари 2007 година. МакТел сепак порано се соочи со индиректна конкуренција од давателите на услуги за мобилна телефонија и, до одреден степен, од давателите на VoIP услуги.

Во 2007 година, главната конкуренција во говорни услуги сеуште доаѓа од мобилните оператори како и брзото и силното влијание во сегментот на терминирање на меѓународни појдовни повици. Давателите на VoIP услуги кои во 2006 година започнаа со нудење на меѓународни појдовни повици продолжија со работа во 2007 година. До крајот на 2007 година, МакТел склучи 28 комерцијални договори за пристап на мрежа базирани на ISDN со Давателите на VoIP услуги. Вкупниот број на активни даватели на VoIP услуги на крајот на 2007 година беше 25.

Во март 2007 година, Оннет започна комерцијално да нуди услуги за избор на оператор за меѓумесни, повици од фиксна кон мобилна и меѓународни појдовни повици. Во ноември 2007 година, покрај Оннет, и Нексом започна да нуди услуги за избор на оператор (меѓумесни, повици од фиксна кон мобилна и меѓународни појдовни повици).

Оннет и Актон започнаа да терминираат меѓународни повици во фиксната мрежа во март 2007 година, додека Нексом и Неотел започнаа во септември 2007 година. Од мај 2007 година Оннет и Актон активно терминираат и меѓународни повици кон мобилните мрежи, преку I2M транзит на МакТел.

*Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(МакТел)*

До февруари 2008 година, МакТел имплементираше договори за интерконекција со 3 мобилни оператори, сите на територијата на Македонија, и 6 Договори за интерконекција со алтернативни оператори за фиксна телефонија. Има 3 отворени барања од алтернативните оператори за склучување на договори за интерконекција.

Алтернативниот оператор Оннет веќе склучи Договор за разврзан пристап на локална јамка врз основа на одобрената референтна понуда за интерконекција (МАТЕРУО). Од почетокот на 2008 година, Оннет може да обезбедува услуги на своите крајни корисници врз основа на WS LLU услугите од МакТел. Договорот за разврзан пристап на локална јамка со Космофон е во фаза на преговори.

Услуги за изнајмени линии и пренос на податоци

МакТел е водечки давател на услуги на изнајмени линии и пренос на податоци. Кабелските оператори како и други безжични оператори изградиле свои сопствени мрежи и исто така можат да нудат услуги за пренос на податоци, преносен капацитет и разни широкопојасни услуги.

Што се однесува до пазарот на интернет услуги, освен МакТел, постојат три даватели на интернет услуги: Оннет, МОЛ и УНет, кои сепак нудат dial-up интернет. Сепак, оваа услуга забележува постојано опаѓање и миграција кон широкопојасен интернет. Оннет потпиша Договор за WS ADSL со МакТел и започна да нуди ADSL преку фиксна линија покрај нивната понуда за безжичен интернет. Продажбата на WS ADSL до крајот на 2007 година изнесуваше повеќе од 15% од вкупните ADSL претплатници. На пазарот на широкопојасни услуги, МакТел има околу 48% удел во пазарот во смисла на корисници и главна конкуренција му е безжичниот широкопојасен интернет од Оннет и кабелскиот широкопојасен интернет на кабелските оператори кој им се нуди на корисниците на кабелска телевизија преку нивни сопствени мрежи.

Услуги за мобилна телефонија

Моментално на македонскиот пазар за мобилна телефонија функционираат три мобилни оператори. Конкуренцијата на пазарот на мобилни комуникации е главно интензивна и се врши преку цена, претплатнички опции, телефонски апарати во пакет, опсег на понудени услуги, иновации и квалитет на услугата. Вториот поголем давател на телекомуникациски услуги за мобилна телефонија во земјата, Космофон, дел од грчката групација ОТЕ, започна со комерцијално работење во јуни 2003 година. Космофон работи со 2.5G услуги (MMS, GPRS) од 2005 година. Неговите маркетиншки и рекламни кампањи се агресивни со ниски и конкурентни цени на телефонски апарати, атрактивни тарифни планови кои нудат значително пониски цени во нивната мрежа, обемно рекламирање и широк опсег на канали за индиректна продажба. Од октомври 2007 година, Космофон воведо нов бренд за pre-paid услуги наречен Фрог. Тој е најавен како нов виртуелен pre-paid оператор. Космофон доби 3G лиценца и се очекува да започне со комерцијално работење со 3G најдоцна до 12 август 2008 година.

Третиот мобилен оператор започна да работи на македонскиот пазар од 19 септември 2007 година под називот ВИП со 2.5G услуги. Брендот ВИП се користи и во други подружници на Мобилком – во Хрватска и Србија. ВИП интензивно започна со агресивни кампањи дури и во периодот пред официјалниот почеток. Prepaid тарифата беше воведена на почетокот на ноември, а postpaid тарифата нешто подоцна истиот месец. ВИП склучи договор за национален роаминг со Т-Мобиле Македонија, по гради и сопствена GSM мрежа.

Според проценките на Т-Мобиле Македонија, Космофон имаше удел од околу 29,7%, а ВИП

*Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(МакТел)*

Оператор 8% на пазарот на претплатници на крајот на 2007 година.

Во вакво опкружување со интензивна конкуренција, Т-Мобиле Македонија планира да го задржи својот удел на пазарот преку зголемена продуктивност, мерки за постигнување ефикасност и одржување на постојните кориснички односи.

МАРКЕТИНГ

Во 2007 година, давателите на услуги за фиксна телефонија (25 комерцијални договори за пристап на мрежа базирани на ISDN) кои нудат меѓународни појдовни повици базирани на VoIP продолжуваат да работат, сепак без значително влијание врз пазарот. Со прилагодување на меѓународните цени за меѓународни повици, во април 2007 и со нудење на планови со специјални цени ("Земја Партнер" за бизнис корисници и "Омилена Земја" за резидентни корисници), МакТел успеа да го стабилизира својот удел на пазарот. Давателите на VoIP услуги имаат околу 10% од пазарот. Меѓународни појдовни повици обезбедени преку услуги за избор на оператор започнаа да се нудат во март 2007 година и забележуваат мал но постојан пораст, достигнувајќи скоро 3% од вкупниот пазар на меѓународни појдовни повици до крајот на 2007 година. Загубата на пазарот во националниот сообраќај е сè уште незначителна и изнесува под 1% од вкупниот национален обем на сообраќај. Има два оператори кои нудат услуги за избор на оператор.

Значителни загуби се случија кај меѓународните дојдовни повици – како во терминирање во фиксна мрежа така и во терминирање во мобилна мрежа. Во декември 2007 година, МакТел загуби значителен дел од сообраќајот кој терминира кај корисници на МакТел, односно 54% од сообраќајот. Околу 35% од меѓународниот сообраќај кој терминира кај мобилните корисници, во последното тромесечје на 2007 година беше терминиран од други оператори- даватели на услуги на фиксна телефонија, со транзитирање преку мрежата на МакТел. Овој дел од сообраќајот кој терминира во мобилна мрежа се очекува да биде тотално загубен, откако операторите ќе потпишат директен договор за интерконекција со мобилните оператори.

Говорните услуги од фиксна телефонија продолжуваат да се соочуваат со силна индиректна конкуренција главно од prepaid услугите на мобилната телефонија, што овозможува многу строга контрола на трошоци за претплатниците во Македонија.

Во септември 2007 година, МакТел направи големи структурни промени во ADSL портфолиото и започна да нуди многу конкурентни услуги за широкопојасен интернет. Во период од четири месеци, бројот на ADSL корисници се зголеми од 19.898 на 48.214 активни корисници, од кои 7.993 беа WS ADSL корисници. Вкупниот број на ADSL договори потпишани до крајот на 2007 година беше 50.421. Како дополнување на новите ADSL производи, МакТел продолжува да нуди "PC+ADSL" производи кои придонесоа кон зголемување на употребата на компјутери и користењето на широкопојасен интернет во Македонија. Во согласност со големата продажба, МакТел целосно поврати дел од уделот на пазарот кој го загуби на крајот на 2006 година и на почетокот на 2007 година, со што достигна над 48% удел на пазарот по обем до крајот на 2007 година.

Во 2007 година, МакТел продолжи да развива деловни решенија за корпоративниот пазар, вклучувајќи услуги како видео надзор и понуди на пакети на опрема и услуги.

Маркетинг активностите базирани на податоци за корисниците имаат широка употреба со цел да се изградат цврсти односи со корисниците. Шемите за лојалност и програмите за надградба

*Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(МакТел)*

на телефонските апарати исто така се повеќе се употребуваат со цел да се зголеми задоволството на корисниците и да се подобри стапката на одлевање на корисници.

Во текот на 2007 година, Т-Мобиле вовеле планови за цени комбинирани со дополнителни услуги, услуги за групи на корисници и тарифни модели и силни кампањи за рекламирање со цел да се заземат различни делови од телекомуникацискиот пазар. Во тек е CRM проект кој ќе овозможи сегментирано и таргетирано контактирање на корисниците, со што ќе се зголеми вредноста која се нуди, а како резултат на тоа и задоволството на корисниците.

ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

МакТел постојано се стреми кон високо-технолошко ниво на нудење и обезбедување на широк спектар на производи и услуги со кои ќе се задоволат барањата на корисниците. Претходно наведеното, заедно со рационализацијата на мрежната комутацииска архитектура, резултираше со подобрување на оперативната ефикасност и консолидација на мрежата. Беа воведени нови телефонски услуги преку платформите на интелегентна мрежа (IN) и на говорна пошта, при што обезбедувањето на широкопојасни услуги стана возможно со имплементацијата на ADSL технологија.

Во следната фаза, главниот фокус ќе биде на проширување на широкопојасниот пристап како предуслов за поддршка на услугите за широкопојасен Интернет и видео услугите.

Со завршувањето на спроведувањето на DWDM мрежата како и редизајнирањето на IP/MPLS магистралната мрежа, ќе се обезбеди добра основа за обезбедување на неопходните капацитети за пренос поради зголемениот број на претплатници и зголемениот опсег на услугите.

МакТел прави подготовки за интерконекција и конвергенција на посебни мрежи за говорни и податочни услуги. Концептот за миграција кон мрежа од следна генерација (NGN) се смета за долгорочен проект. МакТел не планира значителен развој на традиционалната PSTN/ISDN мрежа, освен за целите на одржување и поддржување кон регулативните барања. Клучниот фокус ќе биде на обезбедувањето на широкопојасен пристап, IPTV услуги, VoIP за широкопојасни корисници и миграција на мрежата кон NGN.

Проектите за истражување и развој на Т-Мобиле Македонија се спроведуваат во тесна соработка со добавувачите и државните образовни институции. Целта на овие проекти е да се подготви Т-Мобиле Македонија за исполнување на потребите на пазарот кој брзо се развива и за оптимизирање на одржувањето на тековните активности.

Т-Мобиле Македонија изгради мрежа со висок квалитет и висок капацитет која ги исполнува барањата и потребите на базата на корисници која е во постојан пораст. Рејтингот и платформите за биллинг обезбедуваат подобрени услуги за целокупната база на prepaid и postpaid претплатници, како и за партнерите за интерконекција. Нашите сеопфатни решенија за промоции, попусти и бонуси обезбедуваат голема флексибилност за прилагодени понуди и задоволство на корисниците.

ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

ИТ апликацијата и оперативната ефикасност беа зголемени со воведувањето на нови стандарди за ИТ развој, како и нови системи и технологии, кои ги поддржуваат процесите и активностите на компанијата и обезбедуваат сигурно деловно опкружување.

*Строго доверливи деловни информации за АД Македонски телекомуникации
(МакТел)*

Проект за складирање на податоци – МакТел започна со имплементација на складирање на податоци на ниво на компанија и систем на бизнис интелигенција (Data Warehouse and Business Intelligence System) за интегрирање на податоци што се генерираат преку сите релевантни постојни извори на податоци на МакТел, со цел да се обезбедат интегрирани податоци за ефикасни деловни анализи и забрзување на процесот на донесување на одлуки. Во рамки на DWH/BI системот се спроведува заедничко решение за Business Intelligence во МакТел и Т-Мобиле Македонија. Имплементацијата на проектот ќе продолжи во текот на 2008 година.

CRM – Започнат проект за имплементација на заеднички CRM систем во МакТел и Т-Мобиле Македонија, за зголемување на ефикасноста на корисничките контакти во продажба и услуги со подобрување прегледот на корисничките активности, и во секојдневните процеси, намалено време за пласирање на производот на пазарот и воспоставување на можности за специфично диференцирање понудите и услугите по корисници, со цел да се постигне:

- Зголемување на приходи преку вкрстена продажба и зголемена продажба
- Помалو одлевање/зголемено задржување на корисниците
- Поголемо задоволство

Локални активности за синергија со Т-Мобиле Македонија – во текот на 2007 година има неколку иницирани проекти со можности за синергија со Т-Мобиле Македонија:

- Спроведување на заеднички CRM систем во МакТел и Т-Мобиле МК
- Спроведување на систем за управување со злоупотреби во МакТел и надградба во Т-Мобиле МК
- Data Warehouse и Business Intelligence System во МакТел / Т-Мобиле МК – Воспоставување на заедничка мрежна инфраструктура и надградба на сегашниот хардвер на МакТел
- Мрежна интеграција во Т продажни места

Николај Бекерс
Главен Извршен Директор
АД Македонски Телекомуникации

Македонски Телеком АД - Скопје
Орце Николов бр. 1000 Скопје

До: Комисија за хартии од вредност на РМ
Ул. Димитрија Чуповски бр 26 1000 Скопје

Датум: 12.12.2008

ИЗЈАВА

Во согласност со Законот за хартии од вредност на РМ, јас Николај Бекерс на функција Главен извршен директор во Македонски Телеком АД - Скопје, потврдувам дека целосниот приложен материјал за годишното известување за годината која завршува на 31.12.2007 година е точен и вистинит.

Ревидираните консолидирани финансиски извештаи за 2007 година содржат квалификувано мислење од овластениот ревизор.

Николај Бекерс
Главен извршен директор

